Liselore

MET
DE STADSGREEP
EN HET WEGWEZEN

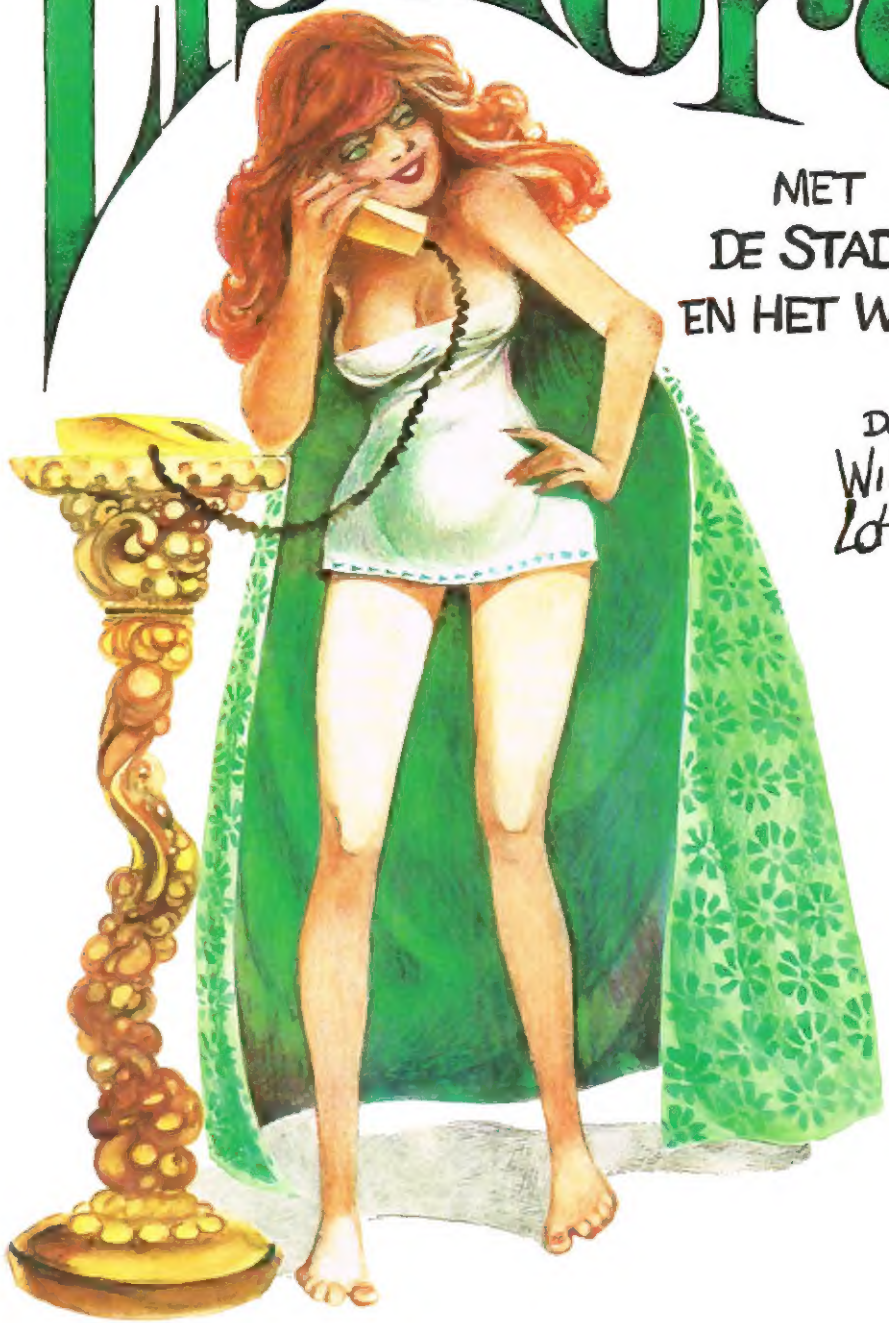

DOOR
WILLY LOHMANN

de Lijn

WILL
WINN
'83

Liselore

uitgeverij de Lijn

bibliotheek van het nederlands beeldverhaal 36

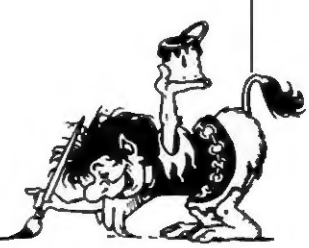

deze uitgave is tevens verschenen in een
genummerde en gesigneerde uitgave in een
oplaag van 125 exemplaren.

inhoud:
Liselore en de stadsgreep
Liselore en het wegwezen
Willy Lohmann, van amusement tot engagement: door Har Brok
Varia
Studie in strip: door Willy Lohmann
Willy Geert Lohmann: bibliografie

© Willy Lohmann

boekuitgave
© de Lijn – Bayum

omslag: Willy Lohmann

ISBN 9066535 23 7

niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

OP ZO'N GEWONE DOORDEWEEKSE DAG KREEG IK OPEENS ZIN NAAR AMSTERDAM TE GAAN, WINKELS KIJKEN EN ZO...
LISELORE en de STADSCREEP
WILLY SCHTAWN
EN DAAR TUSSEN AL DIE MENSEN DIE ZICH HAASTTEN VAN HIER NAAR DAAR KREEG IK OOK BEHOEFTE ME NUTTIG TE MAKEN.
OP DAT MOMENT VIEL MIJN OOG OP EEN AFFICHE...
UITZEND BUREAU
VLIEG ER EENS UIT
EN EVEN LATER...
DIT IS TOCH HET UITZENDBURO VLIEG ER EENS UIT?
U WILT ZICH AANMELDEN, IK ROEP IEMAND!
LISELORE VAN HOUWELINGHE, KUNT U TYPEN? EN WAT IS UW SNELHEID?
TYPEN, O GUT, NEE!
EN EEN BRIEF OPNEMEN IN STENO?
IK HEB HET NOG NOOIT GEDAAN.
HEEFT U VOORKEUR? IS ER IETS DAT U GRAAG DOET?
TJA, DAT IS TE ZEGGEN.
PSST, MET ADAM ZELF? IK WIL ALLEEN EVEN ZEGGEN DAT IK HET JUISTE MEISJE GEVONDEN HEB. PRECIES WAT U ZOCHT, JA, IK STUUR HAAR NAAR U TOE!
IK BEGRIJP HET AL, U HEEFT GEEN WERK VOOR MIJ. NOU JA, IK KAN NATUURLIJK OOK NIET ZOVEEL!
NEE MIJN DUIFJE, IK BEN DOLGELUKKIG MET JE, JIJ BENT HET IDEALE TYPE, JE MAG ZELF JE SALARIS BEPALEN!
c1

LISE LORE
U HEEFT DUS WEL WERK VOOR MIJ ? WAT ENIG, WAT MOET IK DOEN ?
DAT KAN IK JE NIET ZEGGEN DUIFJE, MAAR JE ZULT JE NIET VERVELEN...
WILLY LAMPAERT
EN U ZEI DAT IK ER NOG GOED VOOR BETAALD WORD OOK, WANNEER KAN IK BEGINNEN ?
METEEN DUIFJE. DE TAXI IS ONDERWEG. VERDER MOET JE NIET TEVEEL VRAGEN STELLEN, JE MERKT HET WEL... ZO WERKT ONS UITZENDBURO.
EVEN LATER ZAT IK IN EEN TAXI, IK VOELDE ME WEL WAT OPGEWONDEN...
KUNT U ME ZEGGEN WAAR WE HEEN GAAN...
IK MAG NIKS ZEGGEN DAME EN DAN DOE IK HET OOK NIET.
ER LEEK GEEN EINDE TE KOMEN AAN DE RIT WE REDEN EERST LANGS DE OUDE GRACHTEN...
DE STRAATJES WERDEN STEEDS SMALLER...
TENSLOTTE DRAAIDEN WE ERGENS NAAR BINNEN...
IK KWAM BIJ EEN SOORT KELDER...
ZIJN JULLIE DAAR. DE BOSS ZIT AL EEN HALF UUR TE WACHTEN, ZIJN TIJD IS KOSTBAAR.
DIT IS ZE BOSS, KERSVERS VAN HET UITZENDBURO !
GUT, WAT LEUK, HET IS NET EEN JAMES BOND FILM !
GEEN GRAPJES, HET IS BITTERE ERNST. GA ZITTEN EN LUISTER NAAR ONS PLAN: CODENAAM, MATA HARI!
C2

Liselore

VIA DAT UITZENDBUREAU WAS IK TERECHT GEKOMEN BIJ DIE GEMASKERDE MANNEN, HET WAS ALLEMAAL REUZE GEHEIMZINNIG.
JIJ KUNT VOOR ONS BELANGRIJK WERK DOEN EN MET ONS BEDOEL IK AMSTERDAM...
DUISTERE MACHTEN WILLEN ONZE STAD KWAAD DOEN... EN MISSCHIEN WEL LATEN VERDWIJNEN !
JIJ MOET VOOR ONS GAAN UITZOEKEN WIE ER ACHTER ZITTEN... EN WAT PRECIES DE PLANNEN ZIJN. ALLE DETAILS ZIJN VAN GROOT BELANG.
O, VANDAAR DIE CODENAAM MATA HARI. IK MOET EEN SPIONNE ZIJN. WAT LEUK. MAAR IK WEET NIET OF IK HET WEL KAN, IK MOET ZEKER ERG OP MIJN WOORDEN PASSEN.
WILLY GHYSELINCK
WE MOETEN HET PROBEREN, NEEM DEZE POEDERDOOS MEE ER IS EEN ZENDER-ONTVANGER INGEBOUWD ZODAT JE KONTAKT MET ONS KUNT OPNEMEN.
WAT SLIM BEDACHT!
WIJ MOETEN VOORLOPIG ONBEKEND BLIJVEN. WANT ONZE VIJAND DEINST VOOR NIETS TERUG, ZELFS NIET VOOR MOORD!
MAAR JIJ GAAT ER EEN HOOP GELD MEE VERDIENEN, HIER IS EEN VOORSCHOT VOOR JE EERSTE ONKOSTEN... EN NU ZAL IK JE DE INSTRUKTIES GEVEN.
IK KOCHT WAT KLEREN EN GING NAAR HET ADRES DAT ZE MIJ HADDEN OPGEGEVEN.
HET WAS EEN RESTAURANT WAAR IK MOEST AANPAPPEN MET EEN SOORT GENERAAL... GELUKKIG HAD IK HEM VLOT GEVONDEN...
EEN DUBBELE WHISKY! EN EEN BEETJE SNEL GRAAG!
C3

LISELORE
MIJN OPRACHT WAS: AANPAPPEN MET EEN ZEKERE GENERAAL WAARVAN DIE GEMASKERDE MANNEN DACHTEN DAT HIJ MEER WIST VAN HET KOMPLOT TEGEN AMSTERDAM.
ACH, MIJNHEER HEEFT U EEN VUURTJE VOOR MIJ ?
ZEKER DAME, WAAR IS UW SIGARET?
DANK U, IK ROOK NIET!
TABLEAU! WAT KRIJGEN WE NOU ?
JA ZIET U, IK ONTMOET ZO GRAAG EEN BEETJE HOFFELIJK-HEID.
PRECIES HOFFELIJKHEID. WAAR KOM JE DAT NOG TEGEN, ZEKER NIET IN DEZE VERDOMDE STAD, DEZE POEL VAN ONGERECHTIGHEDEN.
NU BEGRIJP IK OOK WAAROM DIE MAN OP ONS DORPSSTATION ZO RAAR DEED TOEN IK EEN KAARTJE WILDE KOPEN.
MAG IK VAN U EEN RETOURTJE TWEEDE-KLAS NAAR AMSTERDAM.
DE-HEMEL-STA-ME-BIJ, AMSTERDAM, WIL JE DAT NOU WERKELIJK ?
GA NAAR ROTTERDAM, DEN HAAG, DESNOODS EEN DAGJE NAAR UTRECHT, MAAR AMSTERDAM NEE. DAT MAG IK NIEMAND AANRADEN, IK HEB OOK EEN GEWETEN...
GEEFT U MIJ TOCH MAAR EEN KAARTJE AMSTERDAM, IK WIL WAT GAAN WINKELEN.
NEEM DAN IN IEDER GEVAL EEN ENKELE REIS. IK ZIE ZO WEINIG MENSEN VAN DAAR TERUGKOMEN, ALS HET MEEZIT WORD JE ER ALLEEN MAAR IN ELKAAR GESLAGEN.
ZO DENKT MEN IN DE PROVINCIE OVER DEZE STAD. KUNT U ME VERTELLEN WAT ER ALLEMAAL WAAR IS VAN DIE VERHALEN ?
MET GENOEGEN LIEF KIND. IK BEN BLIJ IEMAND TE ONTMOETEN DIE NIET BLIND WIL ZIJN VOOR DE FEITEN, KOM MEE NAAR MIJN HUIS, DAN VERTOON IK JOU MIJN DIA'S.
DAT SMOESJE HAD IK AL VAKER GEHOORD, MAAR IK WILDE NIET WEIGEREN, IK MOEST TENSLOTTE AAN MIJN OPDRACHT DENKEN...
WILLY HAPPART
C4

LISELORE
NADAT IK KENNIS HAD GEMAAKT MET DE GENERAAL SIPKE DUITEKAM HEETTE HIJ, VROEG HIJ MIJ MEE TE GAAN NAAR ZIJN HUIS OM ZIJN DIA'S TE BEKIJKEN.
MAAK HET JE GEMAKKELIJK, IK ZAL EVEN DE SPULLEN PAKKEN!
BEKIJK DEZE DIA'S VAN AMSTERDAM VOL VERLOEDERING EN AFBRAAK...
EN AL DIE ROMMEL IN DE GRACHTEN HEB IK OOK GEZIEN.
HILO LUYKMAN
HIER EEN STAALTJE VAN DE ZEDELOOSHEID, PROSTITUTIE WAAR JE KIJKT...
DE JEUGD VERZIEKT DOOR VERDOVENDE MIDDELEN.
HELP!
EN ER GAAT GEEN UUR VOORBIJ OF ER WORDT WEL IEMAND MISHANDELD...
ZO KAN HET NIET LANGER, HET WORDT TIJD DAT EEN PAAR MENSEN HIER DE BEZEM DOORHALEN.
DEZE STAD VAN SUKKELS EN SLAMPAMPERS MOET EEN STEVIG LESJE KRIJGEN.
U LIJKT MIJ DE JUISTE MAN OM ZOIETS TE DOEN, WANNEER GAAT U BEGINNEN, GENERAAL?
ZEG MAAR SIPKE... DAT IS NOG GEHEIM, MAAR DE GROTE DAG STAAT VOOR DE DEUR, DAT MAG IK JE WEL ZEGGEN.
GENERAAL DUITEKAM IK MOET U AAN UW VERGADERING HERINNEREN. DE AUTO STAAT KLAAR.
TABLEAU! ZACHTJES! HET IS GEHEIM, NOU JA, DIT MEISKE MAG WEL MEE...
IK VOND HET WEL EEN BEETJE GEMEEN DAT IK GENERAAL SIPKE ZO MOEST BEDRIEGEN, MAAR JA, DAT IS NOU EENMAAL HET WERK VAN EEN SPIONNE.
C5

LISELORE
GENERAAL SIPKE DUITEKAM GING NAAR EEN VERGADERING VAN MENSEN DIE AMSTERDAM WILDEN VERANDEREN, IK MOCHT MEE, WIJ KWAMEN BIJ EEN HUIS VER BUITEN DE STAD...
EEN IDEALE PLAATS OM TE VERGADEREN.
ER WAREN AL EEN GROOT AANTAL ERNSTIGE HEREN AANWEZIG...
IK KAN JE HELAAS NIET DE NAMEN NOEMEN VAN DEZE HEREN, ALLES IS UITERST GEHEIM.
BEN JE DAAR EINDELIJK. HEB JIJ JE NICHTJE MEEGEBRACHT?
HET WORDT STEEDS GEKKER, ER IS OOK GEEN EERBIED MEER VOOR DE VLAG.
IK ZAG HET TUIG DEZE WEEK NOG VIJF FIERE DRIEKLEUREN IN TWEEEN SCHEUREN.
WIJ MOETEN NU DRASTISCH INGRIJPEN, IK MOET ER NIET AAN DENKEN DAT ANDERE STEDEN AMSTERDAM ALS VOORBEELD NEMEN.
SIPKE HIELD EEN GLOEDVOLLE TOESPRAAK.
HET IS GEEN GEMAKKELIJKE TAAK DIE WIJ OP ONZE SCHOUDERS HEBBEN GENOMEN MAAR HET IS ONZE PLICHT ALS RECHTGEAARD BURGER TE REDDEN WAT ER TE REDDEN IS...
WILLY LAMPRUU
VOLGENDE GENERATIES ZULLEN ONS DANKBAAR ZIJN DAT WIJ DEZE STINKENDE STAD EEN HALT HEBBEN TOEGEROEPEN.
DIT IS NOG EENS BEZIELENDE TAAL. HET LIEFST GING IK VANDAAG NOG AAN HET WERK.
WE MOETEN HET JUISTE MOMENT AFWACHTEN... MAAR DAT KOMT EEN DEZER DAGEN, IK VOEL HET!
WE STAAN NA JOUW TOESPRAAK ALLEMAAL TE TRAPPELEN OM AMSTERDAM MET WORTEL EN TAK AAN TE PAKKEN...
DE TIJD IS RIJP. HET IS EEN KWESTIE VAN UREN EN DAN ZULLEN WE DEZE ROTTE APPEL MET HARDE HAND VERWIJDEREN.
WE MOETEN HET HEBBEN VAN DE VERRASSING, ALS ER VOORTIJDIG IETS UITLEKT ZIJN WE VERLOREN. WEE DEGEEN DIE ZIJN MOND VOORBIJ PRAAT...
DIE MOET GESTRAFT WORDEN MET DE DOOD DOOR DE KOGEL...
IK KREEG NOU WEL DE ZENUWEN, DAT HET ALLEMAAL ZO ERNSTIG WERD GENOMEN VOND IK WEL GRIEZELIG... IK WILDE TOCH GRAAG WEER EENS PRATEN MET MIJN OPDRACHTGEVERS.
c6

IJSELORE
JE KON HET AAN ALLES MERKEN, AMSTERDAM LAG DE HEREN ZWAAR OP DE MAAG...
DE STAD IS DOOR EN DOOR VERDORVEN!
AMSTERDAM MOET ALS STAD VERDWIJNEN...
WIJ MAKEN ER EEN GROOT WASSENBEELDEN-MUSEUM VAN...
HEREN, MAG IK U VRAGEN MIJ TE VOLGEN, IK WIL U IETS LATEN ZIEN VAN MIJN PLANNEN!
ZO STEL IK MIJ DE NIEUWE HOOFDSTAD VAN ONS LAND VOOR, MIDDEN IN EEN IJSSELMEERPOLDER, RECHTLIJNIG, ORDELIJK, OVERZICHTELIJK.
PRIMA...
EN MAKKELIJK SCHOON TE HOUDEN.
DE NAAM VAN DIE FRISSE, PROPERE STAD ZAL ZIJN: HOLLANDIA. MET ALLEEN HIER EN DAAR EEN KLEIN STANDBEELDJE DAT HERINNERT AAN DE OPRICHTERS. HET HOUDEN VAN HONDEN EN ANDERE HUISDIEREN IS NATUURLIJK STRENG VERBODEN...
MAAR HEREN HET IS TIJD VOOR ONS STRIJDLIED!
ER IS EEN AMSTERDAMMER DOODGEGAAN...!
ALLEMAAL TEGELIJK, EEN, TWEE, DRIE...
ONTROEREND... WE ZIJN ALLEMAAL IN DE JUISTE STEMMING, WE MOETEN NU SNEL TOESLAAN, DUITEKAM!
IK WEET HET, IK LAAT DEZE WEEK NOG BIJ SCHOLEN, UNIVERSITEITEN EN KANTINES VERDOVENDE MIDDELEN GRATIS UITREIKEN. DE STAD MOET VERLAMD ZIJN.
IK WILDE IN EEN ANDERE KAMER MET MIJN POEDERDOOS KONTAKT ZOEKEN MET MIJN OPDRACHTGEVERS, MAAR VOORDAT IK WAT KON ZEGGEN...
WIEL OHMPAN
TABLEAU! ZIT JE HIER? JE GAAT ME TOCH NIET VERTELLEN DAT JE NIET LANGER AAN ONZE KANT STAAT, WAT HEB JE DAAR? DIE POEDERDOOS, ER KOMT GELUID UIT; IS DAT EEN SPEELDOOS, OF EEN RADIO?
OH!
67

LISELORE
IK SCHROK ME EEN ONGELUK TOEN GENERAAL SJAKE DUITSKAM PLOTSELING BINNENKWAM OP HET MOMENT DAT IK MET MIJN GEHEIME ZENDERTJE VERBINDING HAD GEKREGEN MET MIJN OPDRACHTGEVERS.
WAT IS DAT VOOR EEN DING ? EEN POEDERDOOS WAAR GELUID UIT KOMT !
DIT HEB IK EENS GEKREGEN VAN EEN VRIEND, EEN AARDIGHEIDJE MEER NIET.
WE MOETEN VOORZICHTIG ZIJN. IK MOET ER NIET AAN DENKEN DAT EEN SPION IN ONZE GELEDEREN BINNENDRINGT, WIJ WILLEN HET HEBBEN VAN DE VERRASSING.
GEEF EENS HIER. KIJK, KIJK, EEN RADIOOTJE, WAT AARDIG. IK BEN ZELF OOK EEN LIEFHEBBER VAN MUZIEK. IK HOOR GRAAG EEN MOOIE MARS.
AAN DE VOET VAN DE OUDE WESTER...
GROTE GODEN, AFGRIJSELIJK !
DOE WEG !
DIE LIEDJES OVER STOMME TORBYS, STINKENDE GRACHTEN EN DIE ELLENDIGE JORDAAN MOETEN VERBODEN WORDEN.
ZODRA WIJ IN DE NIEUWE HOOFDSTAD DE MACHT IN HANDEN HEBBEN WORDEN ER ALLEEN NOG MAAR OPWEKKENDE LIEDEREN GEZONGEN... ZOALS STOERE JONGENS, FERME KNAPEN...
IK KON GELUKKIG EVEN LATER MET EEN SMOESJE WEGKOMEN, IK HOOPTE DAT IK DE BOODSCHAP UIT MIJN POEDERDOOS GOED HAD BEGREPEN EN HAASTTE ME NAAR DE WESTERTOREN.
IK HAD ME NIET VERGIST, MAAR IK KON TOCH MIJN OGEN NIET GELOVEN TOEN IK MIJN OPDRACHTGEVER ZAG...
68

Lisclore
IK ZOU BIJ DE WESTERKERK MIJN OPDRACHTGEVER ONTMOETEN.
MAAR U BENT TOCH.. NEE, NIETS ZEGGEN. UW NAAM LIGT ME OP DE LIPPEN. WACHT EVEN...
SSSST..! NOEM MIJ MAAR KARELTJE, MIJN SCHUILNAAM!
WE HEBBEN ALLES GEHOORD VIA JOUW POEDERDOOS... ALS DIE GENERAALS HUN ZIN KRIJGEN IS DAT HET EINDE VAN AMSTERDAM EN DAT MOETEN WE TEN KOSTE VAN ALLES VOORKOMEN...
ZIJ GAAN OVER LIJKEN, IK LAAT ME DAN OOK DAG EN NACHT BEWAKEN.. LATEN WE NAAR EEN BRUINE KROEG GAAN.
HIER VALLEN WE NIET OP, HIER LEEFT NOG DE ECHTE AMSTERDAMSE HUMOR.
MIJN OPOE ZEI ALTIJD: HET KAN MAAR VAST GEBEURD ZIJN EN SCHEURDE OP 1 JANUARI ALLE BLAADJES VAN DE NIEUWE KALENDER!
KEN JE DIE VAN DIE MAN DIE...
JA, EN OOK DIE VAN DIE MAN DIE
WIJ HEBBEN ONZE PLANNEN NOG NIET KLAAR.. IJ MOET PROBEREN TIJD TE WINNEN, AL IS HET MAAR EEN PAAR DAGEN.
DAT ZAL NIET EENVOUDIG ZIJN, DIE GENERAALS ZIJN ZO VASTBERADEN.
WIJ ZIJN BEZIG MET EEN AKTIEGROEP MAAR DIE LUI ZIJN ERG BEZET EN ZIJ HEBBEN OOK EEN VIJFDAAGSE WERKWEEK.
IK ZAL MIJN BEST DOEN KARELTJE.
DENK MAAR EENS AAN ALLE GRAMMOFOONPLATEN DIE WAARDELOOS WORDEN ALS AMSTERDAM ZOU VERDWIJNEN...
EN EEN NIEUWE HOOFDSTAD HOLLANDIA, DAAR RIJMT TOCH NIKS OP!
C9

LISELORE
TRAAG DAALDE DE AVOND OVER AMSTERDAM, BIJNA NIEMAND WIST WELKE RAMP ER DREIGDE...
ER ZIJN NOG ZOVEEL GEVOELIGE LIEDJES OVER DEZE PRACHTIGE STAD TE SCHRIJVEN, ZOUDT JE DAT NIET ZOMAAR ZAKKEN...
IK VIND DIE GENERAALS OOK WEL ERG DRASTISCH.
BEGRIJPEN ZE DAN NIET DAT AMSTERDAM HET MIDDELPUNT IS VAN HET LAND, OM NIET TE ZEGGEN VAN DE HELE WERELD!
IK KRIJG WEL DE BIBBERS ALS ZE HET HEBBEN OVER HET DOODSCHIETEN VAN SPIONNEN KAREL TJE!
AMSTERDAM ZAL JE EEUWIG DANKBAAR ZIJN, ZE VERNOEMEN ZEKER EEN PLEIN NAAR JE.
EINDELIJK KON IK NAAR MIJN HOTEL GAAN, MAAR IK LAG NAUWELIJKS IN BED OF DE TELEFOON GING...
HET WAS GENERAAL SIPKE DUITEKAM!
LISELORE, KUN JE NAAR ME TOEKOMEN? NEEM MAAR EEN TAXI, IK MOET JE IETS LATEN ZIEN.
IK HEB MIJN UNIFORM GEKREGEN... HOE STAAT HET? ONZE SLAGZIN WORDT: GEEN SCHORUM, MAAR DECORUM!
EEN SPIONNE KRIJGT NOOIT RUST, MAAR SIPKE KLONK ZO ORGEWONDEN, IK MOET MAAR METEEN NAAR HEM TOE.
IK KLEEDDE ME VLUG AAN, EN KON GELUKKIG SNEL EEN TAXI VINDEN EN EEN HALF UURTJE LATER STAPTE IK BIJ DE GENERAAL BINNEN...
C10

LISELORE
GENERAAL SIPKE DUITEKAM VROEG ME BIJ HEM TE KOMEN. HIJ WAS ZO TROTS OP ZIJN NIEUWE, DEFTIGE UNIFORM. HIJ HAD HET OVER GEEN SCHORUM, MAAR DECORUM!
GEEN SPIJKERPAKKEN OF SLOBBERTRUIEN MEER IN HET STADSBESTUUR. WIJ GAAN IN DE NIEUWE HOOFDSTAD HOLLANDIA HET STATIGE UNIFORM OPNIEUW INVOEREN!
EN GEEN JA-PIET, NEE-KLAAS, OF KOM EVEN LANGS IVO, WAAR ZIJN RANGEN EN STANDEN ANDERS VOOR? WIJ ZULLEN HET GEZAG HERSTELLEN MET HARDE MIDDELEN IK DENK BIJVOORBEELD AAN RADBRAKEN.
TOEN KLOPTE DE HUISKNECHT.
MIJNHEER DE GENERAAL NOG EEN BEZOEKER LAAT ZICH AANDIENEN: KOLONEL KOGELKOP!
GALGEAAS, SCHUIM, TUIG. AAN DE HOOGSTE BOOM MOETEN ZE.
IK BEGAF ME NOG VOOR EEN KORTE AVONDWANDELING OP STRAAT EN WERD PLOTSELING DOOR EEN BENDE JONGE BANDIETEN OVERVALLEN EN MISHANDELD EN BEROOFD TOT OP MIJN LAATSTE CENT.
DE SCHOBBEJAKKEN HEBBEN MIJ, KOLONEL KOGELKOP, ZOWAT DE SCHEDEL GEKLIEFD, HET IS EEN SCHANDE!
ZO IS HET GENOEG!
DIT BETEKENT VOOR ONS HET STARTSEIN VOOR ONZE STADSGREEP. HET IS NU OF NOOIT!
WILLY LAMPAIN
PLAN „AMSTERDAM - DONDERWEG" VOORZIET IN HET GEVAL DAT OVER VIER DAGEN DE COUP MOET PLAATSVINDEN, DAARAAN VOORAF IS NOG EEN AVOND INGERUIMD VOOR EEN BIJEENKOMST MET EEN LUCHTIG KARAKTER, OM DE GEEST WAT TE ONTSPANNEN, BEGRIJP JE? JIJ MOET DAARBIJ OOK AANWEZIG ZIJN!
IK WAS BENIEUWD WAT DAT VOOR EEN AVOND ZOU WORDEN. IK BESLOOT WEL MIJN OPDRACHTGEVER OP DE HOOGTE TE STELLEN.
C11

IK HAASTTE ME NAAR MIJN OPDRACHTGEVER MET NIEUWS DAT DE STADSGREEP OVER ENKELE DAGEN ZOU PLAATSVINDEN MOEST HIJ WETEN.
NOU EN TOEN ZEI SIPKE DAT ZE PLAN AMSTERDAM-DONDERWEG GINGEN UITVOEREN. DAT WIL ZEGGEN DAT ZE OVER VIER DAGEN WILLEN TOESLAAN KARELTJE.
GROTE GENADE, DAT IS AL GAUW, EN WIJ ZIJN NOG LANG NIET KLAAR MET ONZE TEGENPLANNEN... ALS HET MEEZIT KAN IK NOG NET EEN GEVOELIG LIED OP DE PLAAT ZETTEN OVER DE ONDERGANG VAN ONZE MOOIE STAD.
DE GENERAALS EN KOLONELS GEVEN EERST NOG WEL EEN FEESTJE. IK BEN OOK UITGENODIGD.
ZEG DAT DAN METEEN DAT BRENGT MIJ OP EEN IDEE... KOM MEE!
MISSCHIEN KAN MIJN GOEDE VRIEND ALLEMAN ONS HELPEN. ALS IK HEM TENMINSTE KAN VINDEN...
NIEMAND TE ZIEN, MAAR DAT ZEGT BIJ ALLEMAN NIKS, IK HOOR, KLIK... KOM MAAR TEVOORSCHIJN.
KLIK
ZIE JE WEL, DAAR IS DE MEESTER VAN DE VERBORGEN CAMERA, DE VORIGE KEER HAD HIJ ZICH VERSTOPT IN EEN REISWEKKERTJE.
WAT LEUK, IK ZOU HEM NOOIT HEBBEN OPGEMERKT... MAAR DAT IS TOCH DIE BEROEMDE...
STTT, WIJ NOEMEN HEM ALLEMAN, DENK AAN ALLES IS DIEP GEHEIM!
JA KARELTJE, IK BEN BIJNA WAAR IK WEZEN WIL. IK KAN BINNENKORT FOTO'S MAKEN VANUIT EEN NORMAAL SUIKERKLONTJE. STEL JE DAT EENS VOOR!
C12

LISELORE
KARELTJE EN IK WAREN BIJ MIJNHEER ALLEMAN, DE MEESTER VAN DE VERBORGEN CAMERA. HIJ MOEST ONS HELPEN DE STADSGREEP TE VERIJDELEN.
ALS IK IETS MET MIJN VERBORGEN CAMERA VOOR JE KAN DOEN, GRAAG, DAT WEET JE KARELTJE. ZEG HET MAAR.
EEN GROEP GENERAALS EN KOLONELS WILLEN HET BESTUUR VAN AMSTERDAM OMVERWERPEN EN ERGENS ANDERS EEN NIEUWE HOOFDSTAD STICHTEN.
OM KORT TE GAAN, ALLEMAN EN IK WAREN EEN PAAR UUR LATER OP WEG NAAR HET FEESTJE.
IK VIND GENERAAL SIPKE DUITEKAM WEL EEN AARDIGE MAN MAAR HIJ HEEFT VAN DIE RARE IDEEEN.
WE GINGEN MET DE TREIN MAAR HET LAATSTE STUK LIEPEN WE OM ZO WEINIG MOGELIJK OP TE VALLEN IK ZAT INTUSSEN WEL MET EEN PROBLEEM.
MAAR ALLEMAN HAD OVERAL AAN GEDACHT, HIJ HAALDE EEN GROTE ZWARTE LAP TEVOORSCHIJN, NET ALS VAN ZIJN OUDERWETSE FOTOGRAAF.
MAAK JE GEEN ZORGEN, DEZE TRUC DOE IK AL JAREN, HET WERKT FEILLOOS.
HOCUS, FOCUS, PAS!
IK WEET NIET OF ZE U WEL ZULLEN TOELATEN.
EN WEG WAS ALLEMAN, IN IEDER GEVAL ZAG IK HEM NIET MEER... IK BEGREEP ER NIET VEEL VAN. MET EEN RAAR GEVOEL IN MIJN MAAG GING IK VERDER...
C13

LISELORE
MET MIJN ONZICHTBARE METGEZEL ALLEMAN WAS IK OP WEG NAAR HET FEESTJE VAN DE GENERAALS EN DE KOLONELS.
IK VOELDE ME BEHOORLIJK ZENUWACHTIG.
IS ER ECHT GEEN KANS DAT ZU U TOCH ONTDEKKEN MIJNHEER ALLEMAN ?
GA JIJ NOU MAAR GEWOON NAAR BINNEN LISELORE.
WACHTWOORD.
AMSTERDAM DONDERWEG
GOED IK ZAL EVEN DE DEUR OPEN MAKEN.
IK MOEST EERST VERSCHIJNEN VOOR EEN KOMMISSIE VAN ONTVANGST.
WE MOETEN ER ZEKER VAN ZIJN DAT ZIJ TE VERTROUWEN IS.
WE MOETEN HAAR KLEREN ONDERZOEKEN OP WAPENS.
MAG IK DAT DOEN? IK HEB DAAR ERVARING MEE.
NEE, NOU BEN IK WEER AAN DE BEURT.
KOM VERDER LISELORE, ZIE JE, WE HEBBEN EEN GEZELLIG ONDERONSJE, MIJN MENSEN MOETEN ZICH NOG WAT ONSCHULDIG KUNNEN VERPOZEN EER ZE AAN HUN ZEGENRIJKE WERK GAAN BEGINNEN.
C14

Liselore
HET FEEST DAT MIJN ONZICHTBARE VRIEND MET ZIJN VERBORGEN CAMERA EN IK BIJWOONDEN, BEREIKTE TEGEN MIDDERNACHT HET HOOGTEPUNT...
VERMAAK JIJ JE WEL LISELORE, HEB JE NOG WAT TE DRINKEN? ER IS GENOEG, OF LIEVER, ER WAS GENOEG, WANT ZE DOEN ALLEMAAL FLINK HUN BEST... MAAR WAT WIL JE ?
IK HOOPTE MAAR DAT MIJN VRIEND ALLEMAN NIET IN DE VERDRUKKING ZOU KOMEN... IK HAD GEEN FLAUW IDEE WAT HIJ UITSPOOKTE.
ZO, KOGELKOP, WE MOETEN NU TOCH EENS AAN ONZE NACHTRUST GAAN DENKEN, WE KRIJGEN MORGEN EEN DRUKKE DAG, JE WEET WEL: DE PERSCONFERENTIE !
IN DE NACHTELIJKE STILTE IS EEN GROEPJE MENSEN BEDRIJVIG BEZIG OM DE STAD BIJ HET ONTWAKEN EEN VERRASSING TE BEZORGEN...
DE UITNODIGING VOOR DE PERSCONFERENTIE SPRAK VAN „ JUIST UW BELANG KRIJGT ONZE AANDACHT", DE OPKOMST WAS DAN OOK OVERWELDIGEND...
WIJ WETEN ALLEMAAL DAT DEZE STAD EEN TOONBEELD IS VAN VERDERF EN NIET LANGER HET SYMBOOL KAN ZIJN VAN EEN GEDISCIPLINEERDE EN PLICHTSGETROUWE NATIE... MAAR DE REDDING IS NABIJ... WIJ, GENERAALS EN KOLONELS NEMEN DE MACHT OVER EN WIJ GAAN DE EER VAN HET LAND HERSTELLEN.
c15

Liselore
GENERAAL SIPKE DUITEKAM VERTELDE UITGEBREID VAN DE PLANNEN AMSTERDAM TOT EEN DODE STAD TE VERKLAREN EN EEN NIEUWE HOOFDSTAD TE STICHTEN...
DIE NIEUWE HOOFDSTAD ZAL HOLLANDIA HETEN EN DE OPZET ZAL Z'IJN: SCHOON, OPEN, OVERZICHTELIJK EN ZONDER VERDOVENDE MIDDELEN...
OVERTREDINGEN WORDEN ZEER ZWAAR BESTRAFT... DAARVOOR ZAL HET OUDE ABATTOIR WORDEN AANGEPAST, MET RADBRAKEN EN VIERENDELEN MAKEN WIJ EEN EINDE AAN ONTUCHT, DOOR ROOD LICHT RIJDEN EN POEP OP DE STOEP.
PLOTSELING STORMDE EEN KOLONEL, DIE ZICH HAD VERSLAPEN, DE ZAAL BINNEN...
SIPKE, EEN RAMP! ZE HEBBEN OVERAL LEVENSGROTE FOTO'S AANGEPLAKT!
WAT VOOR FOTO'S?
ALLEMAN HAD MET Z'IJN VERBORGEN CAMERA HET FEEST VASTGELEGD, DE FOTO'S SIERDEN SCHUTTINGEN EN GEVELS, AMSTERDAMMERS DACHTEN DAT HET WEER GING OVER EEN AANKONDIGING VAN EEN NIEUW, ALLES ONTHULLEND WEEKBLAD!
TABLEAU!
ONS REST SLECHTS SCHIELIJK EEN SNELLE AFTOCHT TE BLAZEN... ALS ONS PENSIOEN NU MAAR NIET IN GEVAAR KOMT.
ZO BLEEF AMSTERDAM EEN TOTALE ONDERGANG BESPAARD.. VOOR DE GENERAALS EN DE KOLONELS WERD OP BRONBEEK EEN PLAATSJE INGERUIMD... KARELTJE HAD SNEL EEN SINGLE VOLGEZONGEN MET DE GEVOELIGE TOP-HIT.. MATA-HARI REDT AMSTERDAM EN STOND DOLGELUKKIG DE PLAAT TE SIGNEREN IN Z'IJN DRUKBEKLANTE PLATENWINKEL..
EINDE
C16

LISELORE en het WEGWEZEN

HET WERKEN VIA EEN UITZENDBUREAU WAS ME WEL BEVALLEN... IK STAPTE DAAROM WEER ZO'N BUREAU BINNEN...

d1

LISELORE
IK KEEK STOMVERBAASD NAAR AL DIE WACHTENDE MENSEN, HET WAS ME NOG LANG NIET DUIDELIJK...
JE ZIET HET, IEDEREEN WIL OP REIS, PER BOOT PER BUS, NOEM MAAR OP. EN HET LIEFST ALLEMAAL TEGELIJK...
RINGG
WAS IK MAAR KAPPER GEBLEVEN, NEE, IK MOEST ZO NODIG EEN REISBUREAU BEGINNEN... WIST IK VEEL!
U MOET GEWOON EEN PAAR WEKEN VAKANTIE NEMEN, DAAR KNAPJE VAN OP ZEGGEN DE FOLDERS!
VAKANTIE! ALLEEN DAT WOORD MAAKT ME AL STAPELGEK, EEN KIP VREET TOCH OOK NIET Z'N EIGEN EIEREN!
RINGG
GROEP P16, U WEET WEL, DE BUITENLANDERS, STAAT KLAAR VOOR DE BUSTOCHT, MAAR DE HOSTESS IS NIET KOMEN OPDAGEN.
OOK DAT NOG!
LISELORE JE MOET ME HELPEN, HOUD DIE MENSEN EEN DAGJE BEZIG, DE CHAUFFEUR WEET DE WEG... TENMINSTE DAT HOOP IK.
MAAR IK HEB NOG NOOIT... IK BEDOEL..
EVEN LATER TROK IK EEN PAKJE AAN DAT BIJ HET WERK HOORDE...
LISELORE, VERZIN MAAR WAT, HET STEEKT NIET ZO NAUW, ALS DE MENSEN ZICH MAAR NIET VERVELEN EN IK WIL GEEN KLACHTEN ACHTERAF. STERKTE!
THERE SHE IS!
HELLO!
TOEN IK DE GROEP ZAG KREEG IK HET TOCH WEL BENAUWD... IK HAD OPEENS OOK ZO'N NAAR VOORGEVOEL.
d2

LISELORE
EERLIJK GEZEGD HAD IK ME ALTIJD EEN HEEL ANDERE VOORSTELLING VAN VOLENDAM GEMAAKT...
WAT KRIJGEN WE NOU? WIJ VERWACHTTEN HIER MENSEN IN KLEDERDRACHT, EN WAT ZIE IK ?
WIJ DACHTEN DAT HET SEIZOEN MORGEN ZOU BEGINNEN, MAAR WE GAAN ER METEEN WAT AAN DOEN.
O.DARLING I'M SO IN LOVE.
HAI. BEEB!
JA, JA, WE GAAN AL...
OVER VIJF MINUTEN ZIJN WE TERUG.
IK HOOP DAT ZE DE MOTTENBALLEN MET RUIKEN!
VERGEET NIET JE MARKANTE WISSERSKOP OP TE ZETTEN.
YEAH, YEAH!
WILLY SLIMPAN
TYPICAL DUTCH!
WHERE ARE THE TULIPS ?
THIS IS VOLENDAM, A SMALL FISHING VILLAGE ON THE FORMER ZUIDERZEE. ALLE GELDSOORTEN WORDEN GEACCEPTEERD.
LITTLE KID, I WILL TAKE A PHOTO. A MOMENT PLEASE.
EEN DERTIGSTE SECONDE, DIAFRAGMA 8. EN DAN OPLAZEREN, IK HEB NOG MEER TE DOEN, VERGEET NIET DOOR TE DRAAIEN...
HEEFT U NIET IETS MET EEN HOGER HAKJE ?
HELAAS, OP HET OGENBLIK NIET. IK HEB WEL EEN LEUK MODEL MET STEUNZOLEN.
ALS IEDEREEN ZIJN SOUVENIRS HEEFT GEKOCHT STAPPEN WE WEER IN DE BUS EN VERVOLGEN WE DE VERRASSINGSTOCHT, PLEASE!
d5

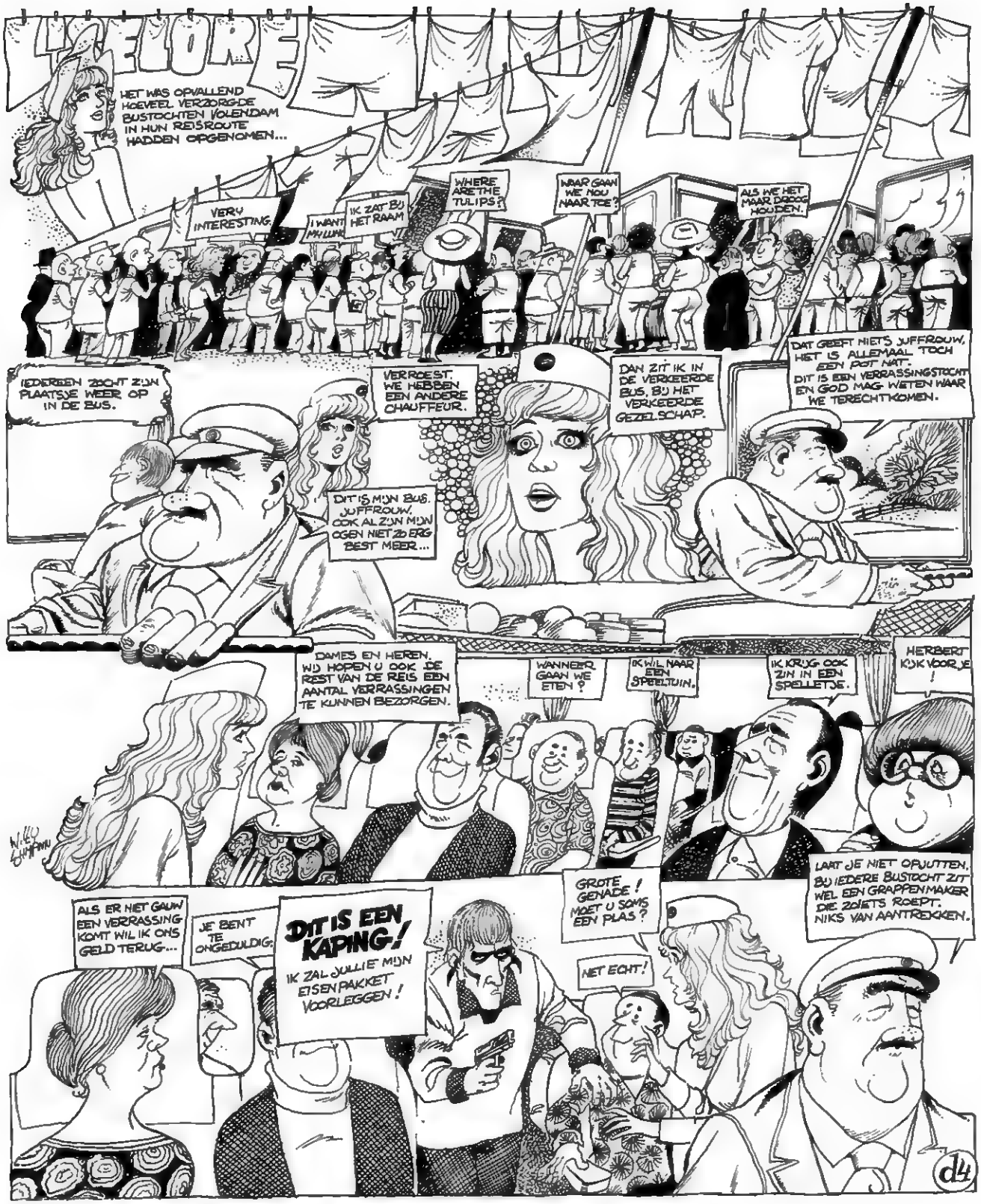
HET WAS OPVALLEND HOEVEEL VERZORGDE BUSTOCHTEN VOLENDAM IN HUN REISROUTE HADDEN OPGENOMEN...
VERY INTERESTING.
I WANT MY LUNCH
IK ZAT BIJ HET RAAM
WHERE ARE THE TULIPS?
WAAR GAAN WE NOU NAAR TOE?
ALS WE HET MAAR DROOG HOUDEN.
IEDEREEN ZOCHT ZIJN PLAATSJE WEER OP IN DE BUS.
VERROEST. WE HEBBEN EEN ANDERE CHAUFFEUR.
DIT IS MIJN BUS, JUFFROUW, OOK AL ZIJN MIJN OGEN NIET ZO ERG BEST MEER...
DAN ZIT IK IN DE VERKEERDE BUS, BIJ HET VERKEERDE GEZELSCHAP.
DAT GEEFT NIETS JUFFROUW, HIST IS ALLEMAAL TOCH EEN POT NAT. DIT IS EEN VERRASSINGSTOCHT EN GOD MAG WETEN WAAR WE TERECHTKOMEN.
DAMES EN HEREN, WIJ HOPEN U OOK DE REST VAN DE REIS EEN AANTAL VERRASSINGEN TE KUNNEN BEZORGEN.
WANNEER GAAN WE ETEN?
IK WIL NAAR EEN SPEELTUIN.
IK KRIJG OOK ZIN IN EEN SPELLETJE.
HERBERT KIJK VOOR JE!
ALS ER NIET GAUW EEN VERRASSING KOMT WIL IK ONS GELD TERUG...
JE BENT TE ONGEDULDIG.
DIT IS EEN KAPING!
IK ZAL JULLIE MIJN EISEN PAKKET VOORLEGGEN!
GROTE GENADE! MOET U SOMS EEN PLAS?
NET ECHT!
LAAT JE NIET OPJUTTEN. BIJ IEDERE BUSTOCHT ZIT WEL EEN GRAPPENMAKER DIE ZO IETS ROEPT. NIKS VAN AANTREKKEN.
d4

LISELORE
IK SCHROK ME ROT TOEN PLOTSELING BLEEK DAT WE EEN KAPER IN DE BUS HADDEN...
IEDEREEN DOET WAT IK ZEG, OF ANDERS, PAF...
GOZAMMELIEFHEBBE! IK NOG DENKEN: HET IS EEN GEINTJE!
IK WIL NIET NAAR VISSERSDORPEN, IK MOEST ALTIJD VIS ETEN EN IK HOUD NIET VAN VIS. IK WIL EEN SUIKERSPIN, EEN HELE GROTE SUIKERSPIN!
EH, JA... NATUURLIJK!
IK MOCHT NOOIT EEN SUIKERSPIN... DAAR KRIJG JE VAN DIE KLEVERIGE HANDEN VAN ZEI MIJN MOEDER ALTIJD!
VERTEDEREND, HE!
BEMOEI JE ER NIET MEE, HERBERT.
MARKEN ZELFSTANDIG
OPEENS MOESTEN WE SCHIELIJK STOPPEN VOOR EEN OVERSTEKENDE GROEP DEMONSTRANTEN.
VRIJ
STANDIG
DE KAPER TUIMELDE TEGEN DE VLOER...
IK VOELDE DAT IK ALS HOSTESS IN MOEST GRIJPEN..
GEEN PANIEK!
GELUKKIG ZAGEN WE EVEN LATER EEN POLITIE PORSCHE...
DEZE MIJNHEER WIL NIET VERDER MET ONS MEE, HIJ IS WAT OVERSTUURD GELOOF IK.
IK WIL EEN SUIKER-SPIN!
DAAR HEB IK OOK WEL TREK IN. KOM MAAR MEE, IK WEET WEL EEN ADRES...
IK KRIJG ER ALTIJD VAN DIE KLEVERIGE HANDEN VAN!
HET INCIDENT WAS SNEL VERGETEN EN IN DE BUS BABBELDE MEN WEER OPGEWEKT HONDERDUIT...
ALS FEMINISTE VIND IK HET ERGERLIJK DAT JONGENS ALTIJD JONGENSNAMEN EN MEISJES MEISJESNAMEN MOETEN HEBBEN, HOE HEET U BIJVOORBEELD?
JAN-JORIS!
DAN BENT U TOEVALLIG GEEMANCIPEERD!
IK BEN EEN MAN!
TEGENWOORDIG IS HET DE GROTE MODE: JE LATEN STERILISEREN EN DAN NA EEN HALF UUR OP DE FIETS NAAR HUIS...
IK WIL ME OOK WEL LATEN STERILISEREN, MAAR...
IK BEN ZO BANG OP DE FIETS!
WILL WHITTAM
d5

Liselore
ONZE VERRASSINGSTOCHT VOORZAG OOK IN EEN BEZOEK AAN EEN SOUVENIRS-WINKEL. JE KON ER OOK T-SHIRTS KOPEN MET DIE KOODIGE RECLAMETEKSTEN.
SOUVENIRS
T-SHIRTS
HOE STAAT DEZE ?
TJA...
DEZE PAST WEL, FREEK.
WAT STAAT ER OP ?
BETUWE TWEE-DRAAI
EEN EI HOORT ERBIJ !
GOUD APPELTJE MET EEN RIETJE
SNEL BRUIN MET BLAASOL
DAARNA GINGEN WE ERGENS EEN HAPJE ETEN... IEDEREEN MOCHT ZIJN EIGEN KEUS MAKEN UIT HET UITGEBREIDE MENU...
ACHTENVIJFTIG PORTIES PATAT, DERTIG FRICANDELLEN EN ACHTENTWINTIG BALLEN GEHAKT !
ER BLEEF NOG WAT TIJD OVER OM KAARTEN TE VERZENDEN...
O JA, IK MOET OOK NOG EEN ANSICHT STUREN AAN MIJN VROUW.
WAT BEN JE TOCH HEERLIJK ATTENT, LIEVELING !
TOEN GINGEN WE IN EEN RIJK DOOR NAAR MADURODAM... ER WAREN VEEL BUITENLANDERS... AF EN TOE ZAG JE ZELFS EEN BEKEND GEZICHT.
IK HAD HET AL GEHOORD. HOLLAND IS EEN VERY KLEIN LAND, MAAR IK HAD HET ME TOCH WAT GROTER VOORGESTELD...
WE HOEVEN HIER MAAR EEN KLEIN AMBASSADEURTJE HEEN TE STUREN, NAAR WELKE LANDJES GAAN WE NU? FRANKRIJK EN DUITSLAND, DAN KUNNEN WE VANAVOND NOG THUIS TV KIJKEN.
TIJD VOOR UW PINDA, MIJNHEER DE PRESIDENT.
d6

LISELORE
BIJNA ALLE TOERISTEN WILDEN OP DE FOTO TERWIJL ZE OP ZO'N TYPISCH HOLLANDSE MANIER EEN HARING NAAR BINNEN WERKTEN
EVEN STILHOUDEN, JA, DAARNA DE HARING TERUGLEGGEN OP DE SCHAAL, IK HEB ER MAAR EEN, VANWEGE DE PRIJS!
ZEE BANKET
ALLEMAAL VERZAMELEN EN INSTAPPEN GRAAG.
LISELORE ZAL IK MAAR ZEGGEN, IK KAN MIJN MAN NERGENS MEER VINDEN.
WAT VERVELEND, WE MOETEN ALLEMAAL GAAN ZOEKEN!
NEE, MIJN MAN KOMT WEL WEER TERECHT, MAAR HIJ HEEFT DE TAS MET SNOEPGOED BIJ ZICH...
IN DE BUS ZORGDE MEN ZELF VOOR DE NODIGE AFLEIDING...
SNOTTEBEL.
BLEEKSCHEET.
FIDEL CASTRO.
FLIKKER-PIKKER.
LAZARUS!
BOELEPOEP!
JA, BOELEPOEP! DAT IS EEN LEUKE NAAM, NU KUNNEN WE ER EINDELIJK EEN HUISDIER BIJ ZOEKEN.
MET LEEK ROGIER, DE CHAUFFEUR EN MIJ WEL LEUK OM EEN KIJKJE TE NEMEN ACHTER DE SCHERMEN VAN EEN THEATER...
HELAAS, DE MAN DIE U ROND MOET LEIDEN, HANS DE KWAKER, IS VANDAAG ZIJN STEM KWIJT.
WAT ZIELIG VOOR HEM.
ZE MOETEN DEZE DAG MEER TOT NATIONALE FEESTDAG UITROEPEN.
df

TOEN WE IN DE VOLGENDE STAD STOPTEN MOEST IK ALS HOSTESS DE TOERISTEN WEER HET EEN EN ANDER VERTELLEN.
LEIDEN KENT VEEL MOOIE GEBOUWEN, DE WAAG, LAKENHAL, HET STADHUIS WERD IN 1929 DOOR BRAND ZWAAR BESCHADIGD.
VERY NICE.
FANTASTIC!
DIT IS TOCH INTERESSANT.
MIJN VOETEN DOEN PIJN.
DE WERELDBEROEMDE UNIVERSITEIT VAN LEIDEN WERD GESTICHT IN 1575 NA HET BELEG.
NIET DAT HET ER VEEL TOE DOET LIESLORE, MAAR WE ZIJN HIER IN GOUDA...
WE GINGEN MAAR WEER VLUG NAAR HET PLEIN WAAR DE BUSSEN STONDEN...
ROGIER, WE HEBBEN VIJF PASSAGIERS TE WEINIG...IK HEB GEEN IDEE WAAR ZE KUNNEN UITHANGEN!
MAAK JE NIET DRUK, WE PIKKEN HIER OF DAAR WEL EEN ANDER GROEPJE OP, ALS WE MAAR THUISKOMEN MET HETZELFDE AANTAL...
WILLY LOMMAN.
GOZAMMELIEFHEBBE... IK BEN DE SLEUTELTJES VAN DE BUS KWIJT... DAT IS ME NOG NOOIT OVERKOMEN...
ZOEKT U SOMS DEZE SLEUTELTJES CHAUFFEUR...
U KRIJGT ZE TERUG ONDER EEN VOORWAARDE: WIJ WILLEN INSPRAAK!
PRECIES INSPRAAK!
d8

Liselore
EEN PASSAGIER HAD ROGIER, DE CHAUFFEUR, ZIJN BUSSLEUTELTJES WETEN TE ONTFUTSELEN...
JE KRIJGT ZE TERUG ALS JE NAAR ONZE WENSEN LUISTERT... WIJ WILLEN INSPRAAK...
WIJ WILLEN ZELF ZEGGEN WAAR WE HEEN WORDEN GEREDEN...
PRECIES, DAT WILLEN WE...
JUIST!
IK WIL NOU EINDELIJK WEL EENS NAAR EEN NAAKTSTRAND...
NEE, SMEERLAP WE GAAN NAAR DE KEUKENHOF.
IK WIL IN EEN RUK NAAR DE EFTELING.
DOLFI-NARIUM.
OU WEHANDS DIERENPARK.
HET IS OOK ALTIJD HETZELFDE. ER MOET HEEL WAT ONDERHANDELD WORDEN EER MEN HET MET ELKAAR EENS IS.
WE ZIJN ER UIT. DE MEERDERHEID WIL NAAR HET STRAND, HET DOLFINARIUM, AVIFAUNA, EUROPOORT, DELTAWERKEN...
DAT WORDEN DAN DE ZOGENAAMDE BUIKSEM-BEZOEKEN.
EERST RIJDEN WE DAN MAAR NAAR EEN NAAKTSTRAND, DE ZEE ZORGT ALTIJD WEL VOOR DE NODIGE AFKOELING...
HIEP! OEHOE HO!
GUNST, MATTHIEU, EEN BUSLADING DILETTANTEN.
WILLY LUHMANN
d9

LISELORE
OP HET VERLANGLIJSTJE VAN DE PASSAGIERS STOND OOK EEN BEZOEK AAN EEN NAAKTSTRAND...
LIES, IK ZIE JE ZO GRAAG ZONDER DIE HOED..
AS JIJ JE BRIL AFZET.
IK DURF HAAR NIET ZONDER JASJE TE LATEN LOPEN, WANT ZE IS ZO GEVOELIG..
IK DACHT DAT JE ZEI DAT JE IEDER VRIJ UURTJE HIER OP HET NAAKTSTRAND WAS TE VINDEN...
TOCH HEB IK HET GEVOEL DAT JE IETS VOOR ME ACHTERHOUDT..
ECHT, MARIE, HIER MAG JE ALLES UITTREKKEN.
IK ZEG TOCH OOK NIETS VAN JOUW TOUPETJE!
GA GERUST JE GANG, IK HOUD WEL EEN OOGJE OP HET EEN EN ANDER, LISELORE...
IK HEB WEL ZIN IN EEN FRISSE PLONS.
IK MOET ER NIET AAN DENKEN DAT WE STRAKS WEER IN DIE DUFFE BUS MOETEN.
KEN IK U ERGENS VAN?
WILLY WYMAN
WEET JE WAT ZO GEK IS, NOU IK DIE APPEL EET VOEL IK ME OPEENS ZO NAAKT, EVA!
WAT STEEKT ER NOU VOOR KWAAD IN ZON APPELTJE?
MAAR WAT ONTSTOND ER EEN PANIEK TOEN OPEENS EEN HEVIGE STORTBUI LOSBARSTTE...IEDEREEN HAASTTE ZICH IN DE KLEREN.
?
d10

Liselore
HET REGENDE AL MINDER TOEN WE DOOR DE INVALLENDE SCHEMERING LANDINWAARTS REDEN...
WE NADERDEN DE EERSTE HUIZEN VAN DE GROTE STAD...
DE PASSAGIERS VERTOONDEN DUIDELIJK TEKENEN VAN VERMOEIDHEID...
XTASE
MAAR ER STOND NOG EEN BEZOEK AAN EEN NACHTCLUB OP HET PROGRAMMA...
MET EEN GRATIS CONSUMPTIE INBEGREPEN... EEN AVOND VOL AFWISSELING STOND ER IN DE FOLDER.
HOUD DE REST MAAR AAN, SUSETTE, DE HELE TENT SLAAPT, IK ZAL EVEN AFREKENEN EN DAN GAAN WE SLUITEN.
IK HAD DE GROOTSTE MOEITE DE MENSEN WEER IN DE BUS TE LOODSEN...
IK WIL NAAR BED...
OF ZE HET WEL OF NIET OPDRINKEN ZAL ME EEN ZORG ZIJN, ER ZIJN MAAR ZES ASBAKKEN EN VIER GLAZEN GESPAT, DUS DE SCHADE VALT MEE.
ZE KUNNEN HET BEZOEK AAN DE NACHTCLUB BETER OM EEN UUR OF TIEN 'S MORGENS DOEN, DAN IS IEDEREEN NOG KLAAR WAKKER.

Liselore

HET BEZOEK AAN DE NACHTCLUB HADDEN WE OOK WEER GEHAD. HET WAS INMIDDELS STIKDONKER GEWORDEN...

ROGIER, DE HELE BUS SLAAPT ALS EEN BLOK, WE MOETEN ZE NAAR HET HOTEL BRENGEN.

MIJN IDEE!

NOU WEET IK NIET MEER UIT WELK HOTEL IK ZE VANMORGEN HEB OPGEPIKT, NEE, MIJN GEHEUGEN IS OOK ZO BEST NIET MEER...

DAAR IS EEN HOTEL, LATEN WIJ HET HIER MAAR EENS PROBEREN, LISELORE.

TOH

HEEFT U VOOR EEN MAN OF VEERTIG NOG EEN PLAATSJE VOOR VANNACHT?

OEAAAH!

KIJK MAAR EENS OP DE ZESDE ETAGE. IK GELOOF DAT EEN GROEP NIET IS KOMEN OPDAGEN...

EVEN LATER STOPTE IK DE LAATSTE PASSAGIER ONDER DE WOL...

GA MAAR LEKKER LIGGEN, MORGEN ZIEN WE WEL VERDER. ACH, HIJ SLAAPT AL...

MMMM...

IK WAS OOK DOLGELUKKIG TOEN IK EINDELIJK TUSSEN DE LAKENS KON KRUIPEN...

TOT DAT...

HELP!

LISELORE, WAT IS ER? IK DACHT EERST DAT IK EEN NACHTMERRIE HAD...

NEE, IK HOORDE OOK IEMAND OM HULP ROEPEN, HET KWAM VAN ONZE ETAGE, DACHT IK.

EN VANMIDDAG OP HET NAAKTSTRAND MOCHT IK WEL NAAR HAAR KIJKEN...

DAT LAG ANDERS HENDRIK. DAT WEET JE BEST. OP DIT UUR LIG JE IN BED BIJ MIJ!

LISELORE
MIDDEN IN DE NACHT WERD ER LUIDKEELS OM HULP GEROEPEN...
IK DACHT DAT IK JOU HOORDE LISELORE... HET WAS WEL DE STEM VAN EEN VROUW !
JA EN HET KWAM VAN DEZE VERDIEPING- WAAR ONZE MENSEN SLAPEN, ROGIER.
HEEFT U OM HULP GEROEPEN ? WAT IS ER GEBEURD ?
IK BEN WOEST!
ER KROOP OPEENS EEN VREEMDE KEREL BIJ MIJ IN BED !
ACH, ZO ERG IS DAT TOCH OOK WEER NIET...
DIE SMEERLAP KWAM NIET VOOR MIJ MAAR VOOR MIJN MAN !
IK HEB HEM MET EEN STOEL OP ZIJN KOP GESLAGEN, NET ZOLANG TOT HIJ GEEN KIK MEER GAF.
MAAR DAN MOETEN WE METEEN EEN DOKTER WAARSCHUWEN.
BEN JE NU HELEMAAL DOL GEWORDEN?
ZAL JE DE BAAS HOREN ALS DIT UITKOMT... GEEN SCHANDALEN ZEGT HIJ ALTIJD... WE BRENGEN DIE VENT GEWOON EEN ETAGE LAGER. BIJ EEN ANDER REISGEZELSCHAP...
EVEN LATER. SJOUWIDEN WE DIE MAN VOORZICHTIG DE TRAP AF... GELUKKIG WAS HIJ NIET ZO ZWAAR.
ZACHTJES, ZE MOGEN ONS NIET HOREN...
WE MOETEN NU TOCH EEN DOKTER BELLEN, ROGIER.
IK REGEL DAT VERDER WEL... PROBEER JIJ MAAR ONGEZIEN IN JE KAMER TE KOMEN, GA MAAR RUSTIG SLAPEN.
EINDELIJK HOOPTE IK EEN BEETJE RUST TE KRIJGEN, MAAR OPEENS...
O, LISELORE, SLAAP JE AL ? IK BEN BESTOLEN, AL MIJN JUWELEN ZIJN WEG !
WILLY LAMPAERT
dl3

LISELORE
IK PROBEERDE JUIST WAT TE SLAPEN TOEN DIE VROUW ME KWAM VERTELLEN DAT HAAR JUWELEN GESTOLEN WAREN.
DE DIEF MOET DOOR HET RAAM GEKOMEN ZIJN... WIE VERWACHT NOU ZOIETS?
EEN GEVELTOERIST!
GEVELTOERISME! DAT MOETEN WE VOLGEND JAAR OOK EENS DOEN, LEENDERT!
EEN GEVELTOERIST IS EEN SOORT INBREKER, FIEN.
IK WEET OOK NIET WAT WE KUNNEN DOEN, BENT U WEL VERZEKERD?
DAT WEL, GOED DAT JE HET ZEGT, IK GA METEEN BELLEN HET ZIJN VAN DIE AARDIGE MENSEN.
MET LONNEKER VAN FLITS - VERZEKERINGEN! U DRAAIT EN WIJ KOMEN... WAAR ZIT U? KNIPPER DRIEMAAL MET UW OGEN EN IK STA VOOR U!
FLITS VOOR AL UW VERZEKERINGEN, BRAND- BOEDEL- EN BUITENVERZEKERINGEN, VAN HAVER TOT GORT, LAGE PREMIES EN TOCH EEN DEKKING WAAR JE VAN ACHTEROVERSLAAT!
DEZE DAME MERKTE EEN HALF UUR GELEDEN DAT HAAR JUWELEN GESTOLEN ZIJN DOOR EEN GEVELTOERIST...
O JUIST, IK DACHT DAT ZIJ EEN NIEUWE VERZEKERING-WILDE AFSLUITEN, DIT VERANDERT DE ZAAK... EVEN DE POLIS BEKIJKEN.
DAAR WAS IK AL BANG VOOR, MAAR HIER STAAT DUIDELIJK DAT MEN DE RAMEN DIENT TE SLUITEN, ALS EEN GEVELTOERIST IN DE BUURT IS... ZIE VERDER: NALATIGHEID EN UITSLUITING... HET SPIJT ME ECHT.
IK KAN U HELAAS NIETS VERGOEDEN WIJ MOETEN ONS AAN DE REGELS HOUDEN... MAAR ALS U MIJ WEER EENS NODIG HEEFT: FLITS STAAT VOOR U KLAAR!
ZONDER VERDERE PROBLEMEN KONDEN WE DE VOLGENDE DAG HET GEZELSCHAP WEER BIJ HET REISBUREAU AFLEVEREN...
LISELORE, IK HEB OVER JOU GEEN KLACHT GEHOORD ALLE REIZIGERS ZIJN DIK TEVREDEN... IK HEB NU EEN VERRASSING VOOR JOU!
DAAR STAAT JE VOLGENDE GEZELSCHAP KLAAR VOOR EEN EXCLUSIEVE SAFARI!
GROTE GENADE!
EN ZO VERTROK IK VOOR EEN LANGE REIS NAAR DE BINNENLANDEN VAN AFRIKA!
EINDE
dH

Willy Lohmann, van amusement tot engagement

door
Har Brok

Willy Geert Lohmann, op 7 mei 1936 geboren te Zutphen, is een niet uit de Nederlandse stripwereld weg te denken fenomeen. Hij dankt dit niet alleen aan zijn zeer herkenbare tekenstijl, maar ook aan zijn strip KRAAIENHOVE, die vanaf 21 december 1961 dagelijks in **Het Parool** verscheen. De macht van zo'n dagelijks geheugensteuntje gedurende vele jaren (KRAAIENHOVEliep tot april 1972 in **Het Parool**) is onvoorstelbaar.

Een beetje tekenaar kan er zich binnen tien jaar mee tot een soort legende verheffen. Een paar voorbeelden uit het blote hoofd om dat te staven: Henk Sprenger met **Piloot Storm,** Hans Kresse met **Eric de Noorman,** Marten Toonder met **Bommel en Tom Poes,** Piet Wijn met **Aram,** J.D. van Exter met **Brommy en Tommy,** Pieter Kuhn met **Kapitein Rob,** Bob van der Born met **Professor Pi . . .**

De macht van dit medium is zeker in een tijd, waarin er nog geen genummerde luxestripalbums verschenen, geen stripvakbladen, geen zwerm stripbladen, ongekend groot geweest. Voor veel volwassenen van nu is de dagelijkse krantestrip de enige jeugdherinnering aan het beeldverhaal. Stripbladen en -albums konden hun bezorgde opvoeders en leerkrachten nog buiten de deur houden, maar de krant niet! En dat verklaart veel.

KRAAIENHOVE is inmiddels ook historie. Begin 1975 verscheen de laatste aflevering ervan in het stripblad **Pep.** In de vakbladen verschenen respektievelijk in 1969 (R. Geel: 'Kraaienhove of de overwinning van de wetenschap', **Stripschrift** nr. 11) en in 1976 (G. Aartsen: 'De stille kracht van Kraaienhove', **Striprofiel** jg. 3, nr. 1) redelijk gedegen studies van het soort waartegen Lohmann zich elders in dit boek afzet en daarmee begint het grote stilzwijgen. Exit Lohmann? Integendeel, Lohmann is behalve striptekenaar een uitgesproken persoonlijkheid. Altijd bereid om een afwijkend standpunt te verkondigen, strijdbaar aanwezig op stripbijeenkomsten, in voor experimenten en een uiterst individueel én sociaal bewogen auteur. Welbespraakt, uitgesproken en niet te beroerd om zich bij voorbaat al te wapenen tegen deskundigen, mijzelf ongetwijfeld inkluis.

Sinds én naast KRAAIENHOVE heeft Lohmann zich als stripauteur bewust losgemaakt van het KRAAIENHOVE-imago. Te beginnen natuurlijk met zijn sexpersiflage op deze strip in 1975 ('Kraaienlust', **Stripschrift** nr. 75/76), die tevens de laatstverschenen aflevering van KRAAIENHOVE is.

Maar ook elders en anders: zijn **Pep-spotters,** kartoens en politieke prenten in bijv. de Nederlandse editie van **Mad** (waarin hij als een van de weinige Nederlandse auteurs publiceerde), in **De Consumentengids,** de **Vara-gids** en **Folia Civitatis.** Al in 1973 en 1975 tekende hij voor het bureau De Hoofdraadsman strips over agressie en macht. Hij werkte vanaf het begin mee aan het 'alternatieve' stripmaandblad **De Vrije Balloen** en zo naderen we het werk dat door De Lijn nu in ALBUMVORM VERSCHIJNT: Lohmanns strip **Liselore,** die in kleur gedurende 1975-76 wekelijks verscheen in de **Nieuwe Revu.** Amper tien jaar oud en nu al in de reeks Bibliotheek van het Nederlandse Beeldverhaal.

In **Liselore** maakt Lohmann uitvoerig gebruik van zijn karikaturale tekentalent. De vijf verschenen episodes zijn aktueel; er komen een groot aantal bekende Nederlanders in voor met zinspelingen op 'hot items' uit die tijd: ze zijn in die zin dus terdege gedateerd en daarom niet aantrekkelijk voor een albumuitgave voor wie nu geld wil maken. In die zin passen ze dus uitstekend in deze reeks. **Liselore** is een gedateerd en niet kommercieel tijdsdokument. Gestopt om mij onbekende redenen, maar ook daarover durf ik als lezer wel wat te berde te brengen, al moet ik daarvoor weer terug naar KRAAIENHOVE.

Lohmanns tekenstijl met zijn vaak wat vertekende perspektieven en drukke zwartwitten is knap, maar beperkt. Een beperking van het soort waaraan bijv. Pieter Kuhn lijdt met zijn knappe, maar uiteindelijk altijd weer Famous Art School-achtige beelden. Dezelfde herkenbaarheid waaraan ook Dick Bruynesteyn lijdt met zijn sportkartoens en **Appie Happie:** vlotter en totaal anders dan Kuhn, maar in een tekenstijl die meer voertuig of handigheid is dan een artistiek koncept. Lohmanns kracht is weerbarstigheid, kreativiteit en humor en in de strip **Liselore** zijn die elementen optimaal aanwezig. Hij heeft verkozen zijn mening visueel te presenteren (maar zijn woorden elders in dit album bewijzen dat die keuze maar willekeurig is), hij heeft als ideaal de kombinatie van beide media ooit bereikt in KRAAIENHOVE en voor de rest zult u als lezer het zelf moeten uitzoeken. Wellicht lijdt dit tot de konklusie dat Lohmann beter zelf dit stuk tekst had kunnen schrijven. Hij is er toe in staat en ik zou op geen enkele manier er maar aan durven denken dat betoog visueel te ondersteunen.

UITVINDERS

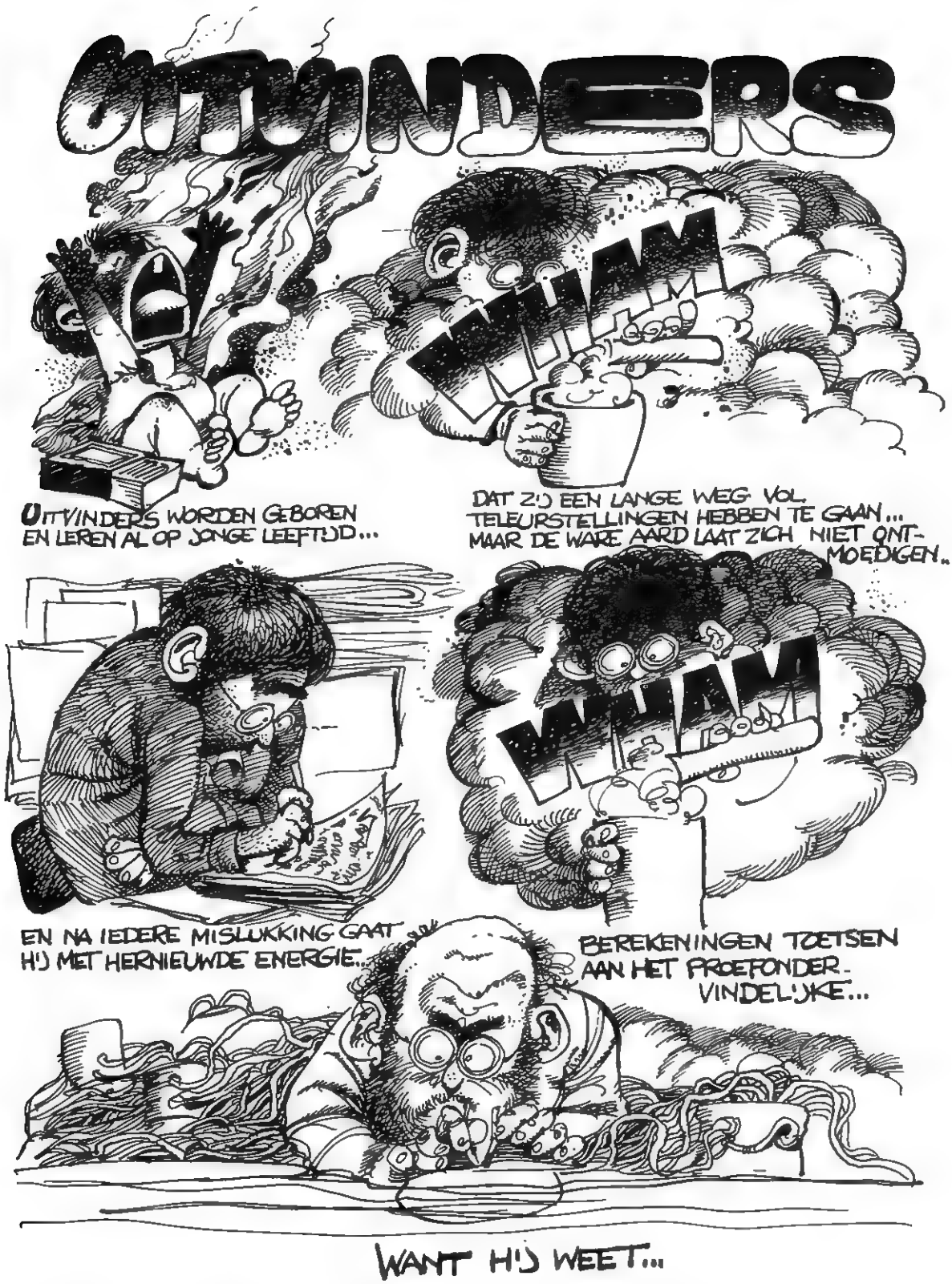
WHAM
UITVINDERS WORDEN GEBOREN EN LEREN AL OP JONGE LEEFTIJD...
DAT ZIJ EEN LANGE WEG VOL TELEURSTELLINGEN HEBBEN TE GAAN... MAAR DE WARE AARD LAAT ZICH NIET ONTMOEDIGEN..
WHAM
EN NA IEDERE MISLUKKING GAAT HIJ MET HERNIEUWDE ENERGIE..
BEREKENINGEN TOETSEN AAN HET PROEFONDERVINDELIJKE...
WANT HIJ WEET...

DAT HIJ MISSCHIEN OOIT EEN KANS HEEFT ZIJN IDEAAL, ZIJN EINDDOEL, WAAR IEDERE UITVINDER VAN DROOMT, TE BEREIKEN!
WILLY HAMM

KarToen
DOUANE
IK HEB ECHT NIETS AAN TE GEVEN... ALLEEN WAT SOUVENIRS.
ENKELE SOUVENIERTJES VOOR MIJN FAMILIE...
ALLEEN MAAR EEN PAAR KLEINE SOUVENIRS...
NIETS ANDERS DAN EEN PAAR SOUVENIRS, JE KENT DAT WEL...
IK HEB ALLEEN MAAR EEN SOUVENIERTJE MEEGENOMEN...
WILLEM

Kar-Toen
JE VERGEET TOCH NIET DE GEVANGENEN OP TIJD ETEN TE GEVEN... IK BEN STRENG MAAR RECHTVAARDIG...
ZOALS U ZEGT, EDELE HEER...
DAAR GAAN WE WEER DOOR DIE EINDELOZE GANGEN...
TWEE EN TACHTIG TREDEN AF EN OP...
EN DAN DIE MUFFE LUCHT...
GEEF MIJ WAT TE ETEN OF TE... DRINKEN...
IK STERF... G-GEEF ME ALSTUBLIEFT..
VREESELIJK. AL DIE ELLENDE OM JE HEEN...
HONGER
WILLY HUFKENS
HIER MIJN ENGELTJE... WEES MAAR NIET BANG DAT IK JOU OOIT ZAL VERGETEN...
DAT WORDT DAN DE DERDE WARME MAALTIJD VANDAAG...

MENSEN. MENSEN.

DR. WALTER Z.
TE W.

MEVROUW BEP VAN H.
TE B.

ELSJE K.
TE A.

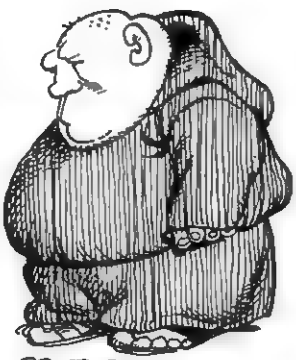

BROEDER FRANCISCUS
TE P.

LING L.
TE A.

BRAM V.
TE W.

HANS W.
TE A.

LIESJE DE W
TE D.

LOEK B TE ?

TRIX VAN L.B.
TE 'S G.

DAVID U.
TE S.

FRANÇOIS B.
TE R.

MENSEN, MENSEN.

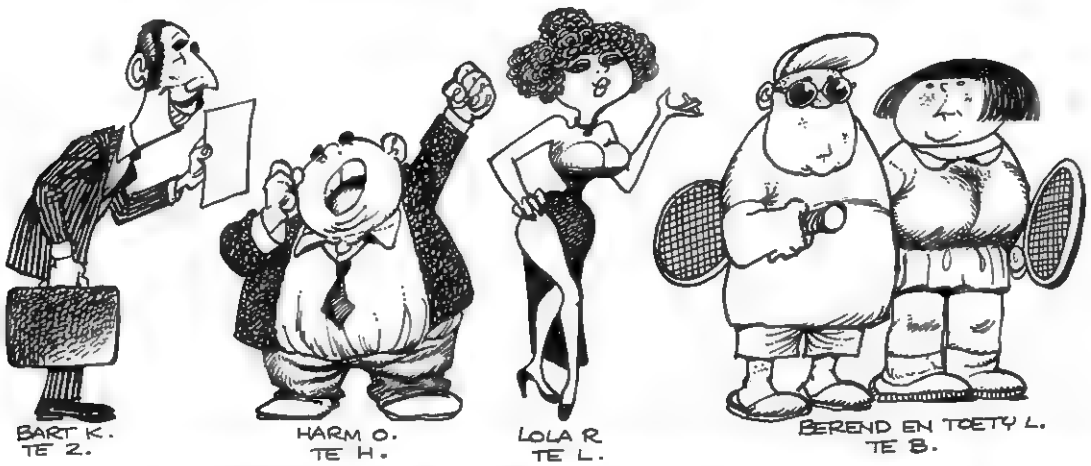

LAAT JE KIND STUDEREN...

NU DE WERKELOOSHEID KRACHTIG OM ZICH HEEN GRIJPT, ZIEN WE OOK EEN STERKE ONTWAARDING VAN DE EENS ZO BEGEERDE DIPLOMA'S...

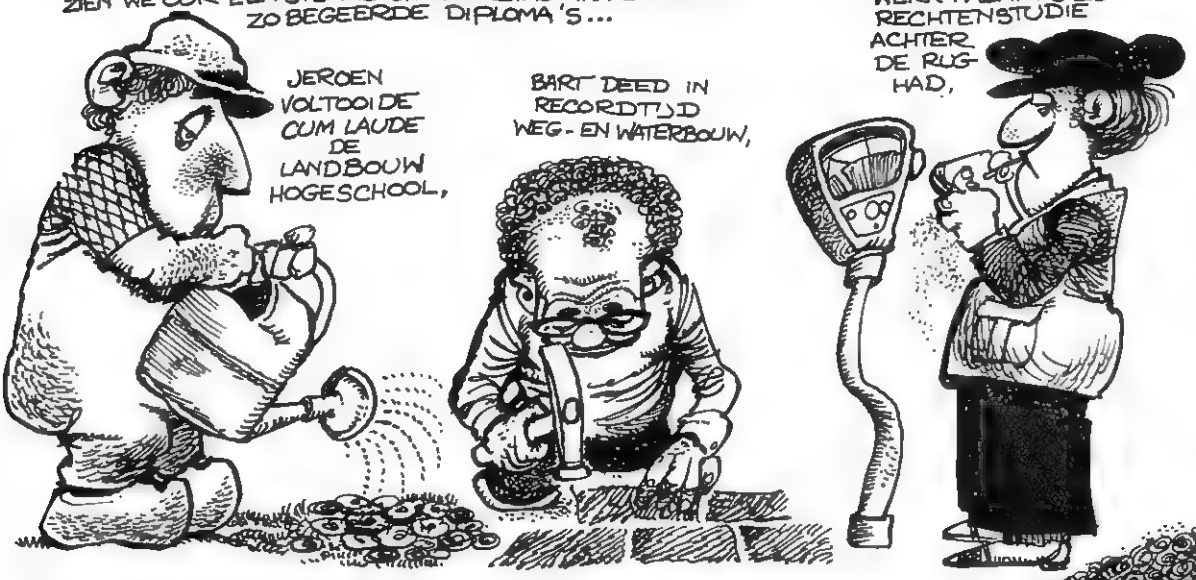

WERKT GIJ WEL MET EEN SCHONE BIJL ?

WILL
CHAPMAN.

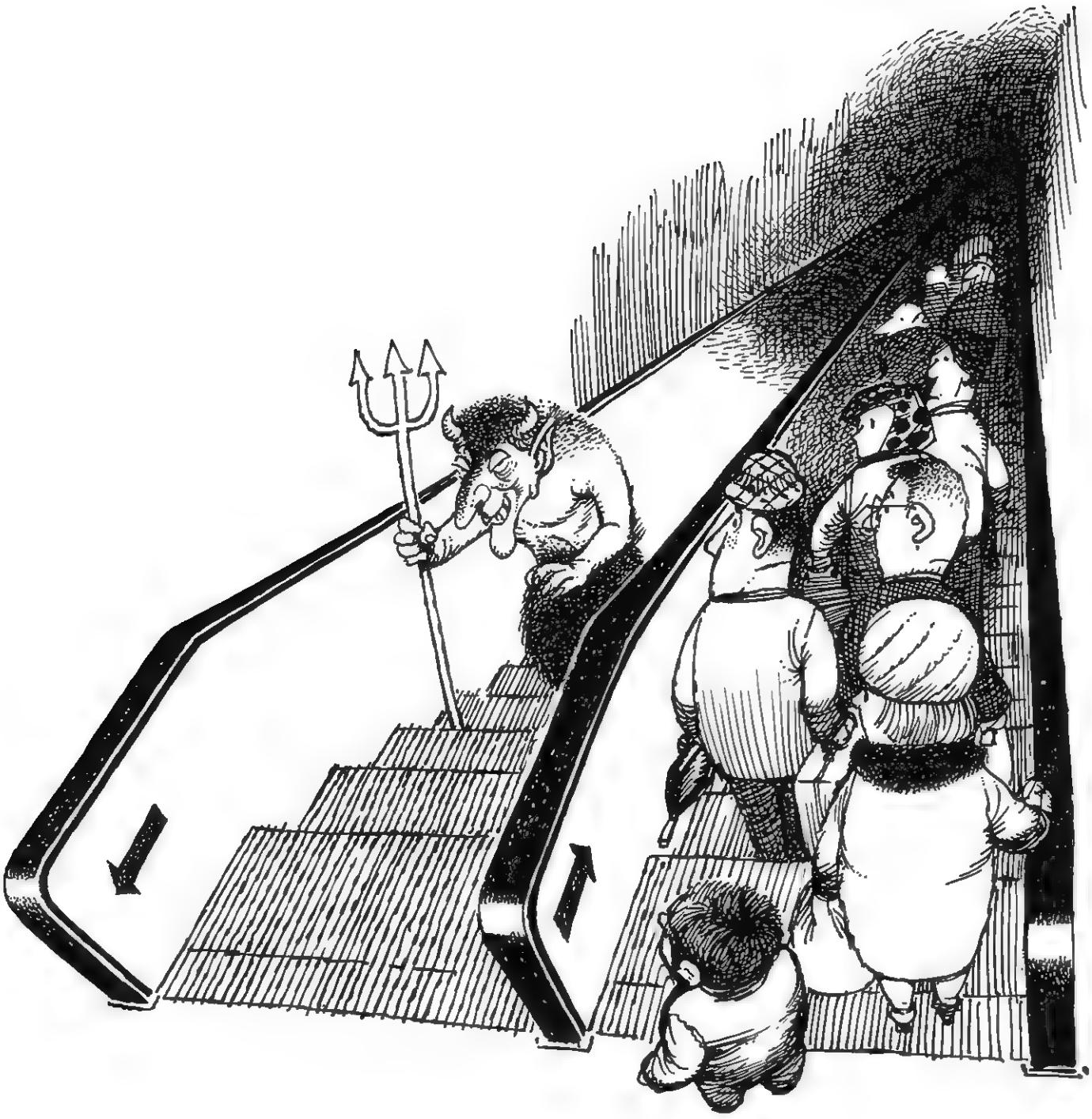

Willy Lohmann: Studie in strip

Willy Lohmann,
geboren 7 mei 1936, sinds zijn twaalfde jaar bezig met het vervaardigen van strips, zoals BAZURKA, KRAAIENHOVE en LISELORE.

Wie niet van een wetenschappelijke verhandeling gediend is, kan dit artikel beter overslaan, omdat het zich op puur wetenschappelijke wijze met het verschijnsel strip zal bezighouden.
Vele woorden zijn al met betrekking tot strips de wereld ingeslingerd. De gedachte dringt zich op dat er meer over strips wordt gesproken dan dat er werkelijk strips in omloop zijn.

Is het een goede zaak om zoveel over strips te praten? Ik meen van niet, maar deze wetenschappelijke benadering voorziet, voor zover ik kan nagaan, toch in een dringende behoefte naar mijn stellige overtuiging.
Aan ondeskundig geleuter wordt middels dit artikel een eind gemaakt.
Onlangs begaf ik mij per trein van A naar B. Ik nam plaats tegenover een dametje, dat in leeftijd reeds vergevorderd was, ik besteedde weinig aandacht aan haar en verdiepte mij in mijn lektuur, een stripboek, maar dat spreekt vanzelf!
Na enige tijd kuchte zij en vervolgde: 'Zijn strips eigenlijk niet schadelijk voor de gezondheid?'
Ik hoefde niet lang met mijn antwoord te wachten, daar ik juist mijn studie had afgerond naar de uitwerking van strips op de menselijke gesteldheid.
Ik zei: 'Leen mij uw oor, dame! In de tijd dat er nog geen strips bestonden, globaal gezien nog geen eeuw geleden, was de gemiddelde leeftijd van de mens niet hoger dan veertig, vijfenveertig jaar.
Sinds de strip zo'n grote vlucht heeft genomen, ligt die gemiddelde leeftijd al ver boven de zeventig, honderdjarigen vormen geen uitzondering meer. Alleen als je tegenwoordig op honderdjarige leeftijd aan polsstokhoogspringen doet, word je in de krant vermeld. De t.v. wil het alleen maar uitzenden als er een nieuw record gevestigd wordt.
Natuurlijk, er zijn ontwikkelingslanden waar men niet zo oud wordt, maar hebben ze daar strips? QUOD ERAT DEMONSTRANDUM!!
Het dametje keek mij lange tijd fronsend aan. Bij de eerstvolgende halte sprong ze gehaast uit de trein. Ik wist dat ik haar overtuigd had.
Er bestaat een geweldige belangstelling voor strips. Het is bekend dat er tijdens het begin van onze jaartelling (in iedere wetenschappelijke benadering is het gebruikelijk, even terug te grijpen in de geschiedenis) er in Griekenland een genootschap optrad dat zich noemde: 'DE LIEFHEBBERS VAN DE STRIP' (vertaling van Prof. Dr. G.B.M. Groen-Velzen).
En dat in een tijd dat er nog geen strips bestonden! Bovendien moesten de boekdrukkunst en het afdrukken van plaatjes nog uitgevonden worden. Men voelde diep in zich een schrijnende behoefte naar iets, waarvan men nauwelijks kon bevroeden dat het pas vele eeuwen later in zo ruime mate over de mensheid zou worden uitgestort.
Toch waagde Prof. Dr. Sil Wassermann het in 1954 (!) nog, te bewe-

ren dat strips bepaalde afwijkingen teweeg konden brengen.
Hij baseerde deze uitspraak op een onderzoek bij 2500 scholieren, waarvan men vermoedde dat zij regelmatig strips lazen.
Vooral deze jongeren klaagden, volgens het 'rapport' veel over pijnen in de rug.
Nu is het bekend, dat wanneer opvoeders een plezierige gewoonte willen afleren, ze zeggen dat je er een nare ziekte in je rug van krijgt.
Opvoeders zijn overigens gemakkelijk herkenbaar aan hun licht gebogen houding; zelf wijten ze dit aan het doorlopend vermanend toespreken van kleine kinderen. (Voor wie het geloven wil.)
De cijfers leken overtuigend. Pas een veel later onderzoek wees uit dat de rugklachten ontstonden door het dragen van de zware pakketten stripalbums van de stripwinkel naar huis, met name omdat daarbij de fout werd gemaakt, de verkeerde houding aan te nemen: het vóór de buik dragen van de zware last had een holle rug tot gevolg.
Na de aanbeveling in het proefschrift van Drs. Wempe Slotgracht, om de vele nieuw-verschenen albums in twee gelijke hoeveelheden te verdelen over twee tassen en die aan beide zijden van het lichaam te dragen, behoorden de rugklachten snel tot het verleden.
De aan twee kanten tassen-stripalbums-dragende jongeren zijn sindsdien een vrolijk en vertrouwd beeld geworden in onze samenleving.
Andere kwalijke gevolgen van het striplezen?
Een fervent striplezer, de man verslond dag en nacht strips, had een kleinzoon. Zijn kleinzoon dus, kwam tot zijn zevende jaar niet tot het spreken van zelfs maar een enkel woord, maar blies slechts grote bellen, die soms na wat extra inspanning ook zijn neus uitkwamen. Zijn opa lag dan gespannen op zijn buik door de spijlen van de box te kijken of er soms woorden in te herkennen waren. Tevergeefs! Overigens is de kleine later groot geworden in de politiek en menigeen werd verrast door zijn gloedvolle en kernachtige uitspraken.
Regelmatig gaan er stemmen op die zeggen dat striplezen verhindert dat jonge mensen een boek pakken. ONZIN!
Mijn persoonlijke ervaring is, dat ik bij een studie naar het leesgedrag onder honderdvijftig inwoners van P. (studie verricht in juni 1978) er zeker twee mensen heb aangetroffen met een boek, weliswaar in braille, maar toch!
Zetten strips de jonge mens aan tot het gebruik van geweld?
Enkele studenten van de universiteit van N. meenden hiervoor het bewijs gevonden te hebben in kreten die geslaakt werden tijdens een treffen tussen voetbalsupporters en de ME.
Kreten als WHAM, TJONK, BONKKK, etç. zagen zij als een verwijzing naar een opvoeding met stripteksten.
Hoe oppervlakkig is deze conclusie.

Deze kreten werden ook al gehoord tijdens schermutselingen tussen Hoeken en Kabeljauwen (1345-1492), lieden waarvan vaststaat dat zij lezen noch schrijven konden en bovendien nog nooit een strip onder ogen hadden gehad. (Vermoedelijk hadden de schermutselingen dan in het geheel niet plaatsgevonden of hadden tenminste een totaal ander verloop te zien gegeven, want wie heeft nog tijd voor dergelijk geschermutsel 'als er zo'n overvloedig aanbod aan lezenswaardige strips is' – maar dit terzijde. –
Nogmaals, er wordt veel onzin over het fenomeen strip verkondigd en hoewel ik als deskundige graag mijn doorwrochte onderzoekingen aan het papier toevertrouw om zodoende mijn medemens kennis te laten nemen van de feiten, stort ik mij nu toch liever weer op mijn nieuwe studie (dit naast het zelf maken van strips uiteraard).
Mijn volgende studie zal zich richten op de invloed van de strip op het eet- en paargedrag van vijfenzeventig gedetineerden met weekend-verlof.
Graag daarover een volgende keer.

Willy Geert Lohmann: bibliografie

strips
Bazurka en Jampie Hoed; *Algemeen Dagblad, 1959-1963.*
Tim en Tokkie; Libelle, 1959-1963.
Berend Plunkerman; met teksten van Henk Lokman, De Spiegel, 1962-1964.
Kraaienhove; *Het Parool,* 1962-1971 / in *Pep,* 1972.
Okki en Ankie; *Okki,* 1965-1966.
De familie Spokeling; *Okki,* 1966-1967.
Belle Fleur; *Bloos,* 1970.
Bigg Bos; *Pep,* 1972.
Waldo; *Donald Duck,* 1974.
Liselore; *De Nieuwe Revu,* 1976-1977.
Het Survival Centrum; *Essef,* 1977-1978.
Laden maar; *NCRV-gids,* 1978 met tekst van Bob Bakker.
Familie Spits; *Beestenspul,* 1979.
Factotum BV; *Incentive,* 1979.
Cartoons, Politieke prenten, korte verhalen en illustraties,
verschenen o.a. in: *Het Parool, De Spiegel, Vara-gids, Folia Civitatis, De Consumentengids, E.G.O., Komputerkrant, Ariadne, Nieuwsnet* en verder:
diverse korte strips in *Pep* (Engelbert ± 60 Afleveringen – Pepspotters, 1970-1973), *Okki, Taptoe, Jippo, Mad* en *de Vrije Balloen.*
Illustraties, bij series in tijdschriften.
"Talent in de reclame"; Rob Bakker,
Ariadne/Revue de Reclame, 1978-1980.
"Serie dierenverhalen"; Herman Pieter de Boer,
Beestenspul, 1979.
In boeken:
Over dieren, samengesteld door Hemmo Drexhage,
Unieboek/Villa, 1982.
Maurits Mok, De doorleesbril; *De Prom,* 1983.
Boekuitgaven
Frank en Ewoud en de gestolen tankauto;
in opdracht van de Gezamenlijke
Waterleiding bedrijven, 1973.
Kraaienhove: Stripschrift nr. 11, 1969.
Kraaienhove: Semicpress, 1974-1975.
Kraaienhove: Uitg. Brabantia Nostra, 1977.
Liselore, deel 1: De Lijn, Bayum, 1983.
Kraaienhove: Uitg. De Meulder, 1983.
Trouwboekje: De Lijn, Bayum, 1983.
Liselore, deel 2: De Lijn, Bayum, 1983.

Prijs
de 5de prijs van de Internationale Saloon of Cartoons tijdens de Wereld tentoonstelling in Montreal 1975.

Verkrijgbaar in de reeks bibliotheek van het Nederlands beeldverhaal

nr				
1	P.C. Wijn	**Dick Durfal**	- het oog van Siva	
			- de kale jonker	
2	M. Lodewijk	**Frank de Vliegende Hollander**	- safari in de ruimte	
3	P.C. Wijn	**Gloria van Goes, 1**	- Joffer op drift	
			- de vergeten vallei	
4	P.C. Wijn	**Frank de Vliegende Hollander**	- Australisch avontuur	
5	H. Sprenger	**Piloot Storm, 1**	- het verijdelde complot	1/32
			- gevleugelde avonturen	33/70
6	P.C. Wijn	**Gloria van Goes, 2**	- het valse vuur	
			- de erfgenamen	
7	F. Kloezeman	**Stoomschip SS Anne**	- deel 1	
8	H. Sprenger	**Piloot Storm, 2**	- gevleugelde avonturen	71/94
			- het dak van de wereld	95/142
9	P.C. Wijn	**Frank de Vliegende Hollander**	- gevangenen van het oerwoud	
10	H. Sprenger	**Piloot Storm, 3**	- het dak van de wereld	143/212
11	P.C. Wijn	**Verowin**	- in voorbereiding (juni '83)	
12	P.C. Wijn	**Verowin**	- speciale uitgave	
13	P.C. Wijn	**Gloria van Goes, 3**	- Gloria van Goes op de vlucht	
14	F. Kloezeman	**Stoomschip SS Anne**	- deel 2	
15	H. Sprenger	**Piloot Storm, 4**	- het masker valt	213/296
16	P.C. Wijn	**Jennifer Scott, 1**	- bestemming Oregon	
17	H. Sprenger	**Piloot Storm, 5**	- het masker valt	297/315
			- vliegende schotel	316/374
18	P.C. Wijn	**Jennifer Scott, 2**	- bestemming Oregon	
19	D. Vlottes	**Senmoet, 1**	- jacht langs de nijl	
			- het goud van de farao	
20	P.C. Wijn	**Jennifer Scott, 3**	- de smokkelaars	
21	P.C. Wijn	**Frank de vliegende Hollander**	- het geheim van de mount everest (in voorbereiding)	
22	M. Lodewijk	**Frank de vliegende Hollander**	- gangsters en spionnen (in voorbereiding)	
23	D. Vlottes	**Senmoet, 2**	- een Kroon voor een Kind	
			- de nieuwe hoofdstad	
24	H. Sprenger	**Piloot Storm, 6**	- vliegende schotel	374/448
25	Willy Lohmann	**Liselore**	- deel 1	
26	H. Kabos	**Tekko Taks 1**	- de lotgevallen van Tekko Taks	
27	D. Vlottes	**Senmoet, 3**	- de zwarte Anubis	
			- de verbroken zegels	
28	P.C. Wijn	**Jennifer Scott, 4**	- het vlammend mes	
29	P.C. Wijn	**Alleen op de wereld**		
30	J. Looman	**Dzengis Kahn, 1**	- strijd om het bestaan	
31	D. Vlottes	**Senmoet, 4**	- De piraten van de Nijl	
			- De troonopvolger	
			- Toetanchaton	

Nieuw

32 G. Stapel	**Jonne, verhaal 3**
33	**Bert Bus, bibliografie deel1**
34 H. Sprenger	**Piloot Storm, deel 7**
35 H.Kabos	**Tekko Taks, deel 2**
36 W. Lohmann	**Liselore, deel 2**

Gestaag wordt de Bibliotheek uitgebreid en aan de hand van de tot nu toe verschenen delen verkrijgt men al een goed overzicht van wat er in het verleden en heden aan Nederlandse strips is getekend en geschreven.

uitgeverij de Lijn Kleasterwei 1, 8841 KK Bayum tel. 05173-1486
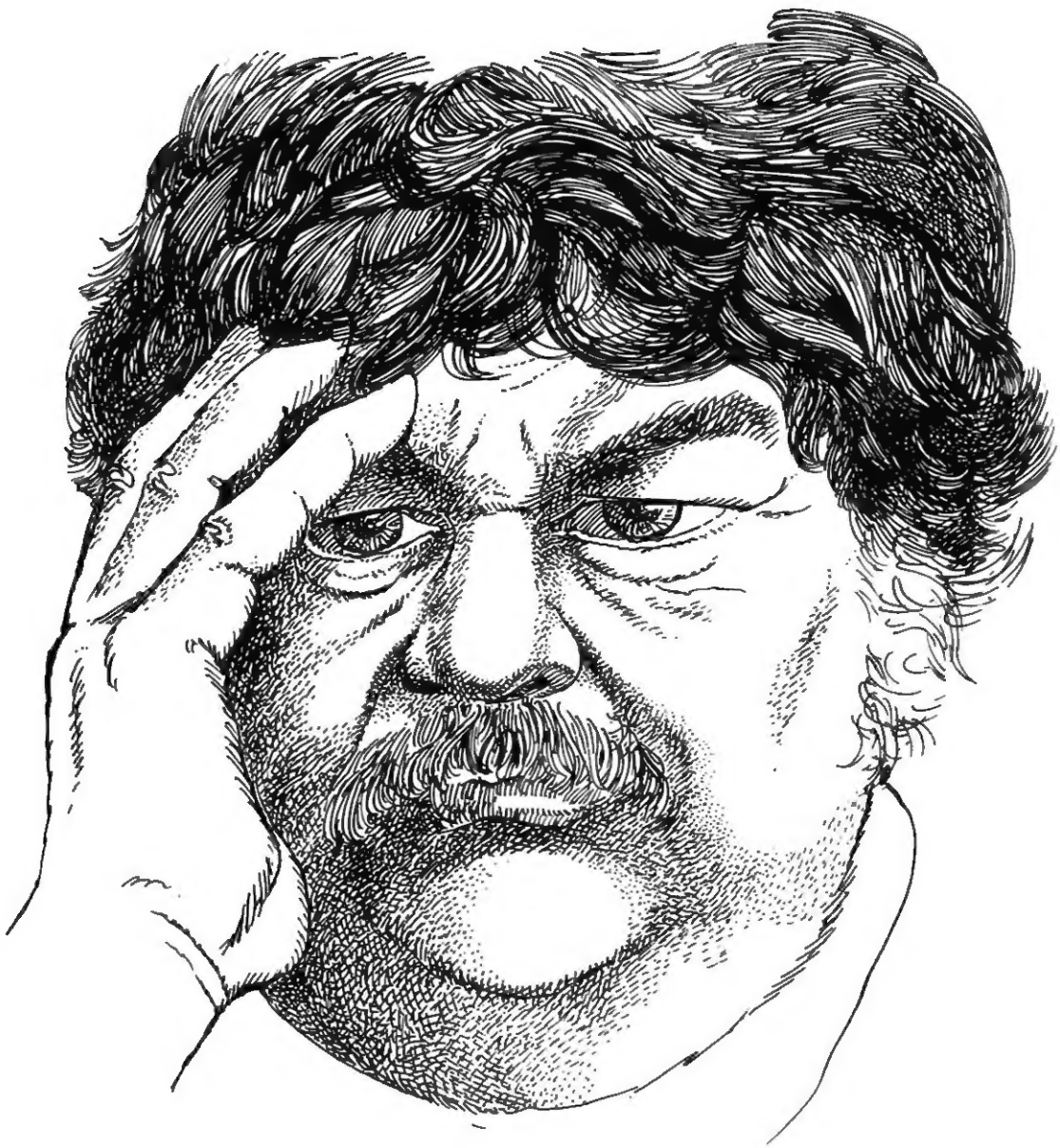
Verspreiding: Drukwerk, Muiderstraat 11-13, Amsterdam tel. 020-261346